

Jaarverslag 2017

Gemeente Koggenland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Leeswijzer	3
Totaaloverzicht programma's in cijfers:.....	7
Programma's en beleidsvelden.....	8
Programma Dienstverlening en Bestuur	8
Programma Dienstverlening en Bestuur: wat heeft het gekost ?.....	15
Programma Dienstverlening en Bestuur: overzicht investeringen.....	16
Programma Welzijn en Zorg.....	19
Programma Welzijn en Zorg: wat heeft het gekost?.....	34
Programma Welzijn en Zorg: overzicht investeringen	35
Programma: Wonen & Ondernemen	39
Programma Wonen en Ondernemen: wat heeft het gekost?	50
Programma Wonen en Ondernemen: overzicht investeringen.....	51
Paragrafen	54
Paragraaf lokale heffingen.....	55
Paragraaf verbonden partijen	59
Paragraaf financiering.....	75
Paragraaf bedrijfsvoering.....	78
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	82
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
Paragraaf Grondbedrijf.....	90
Fiscale paragraaf.....	93

Opzet jaarstukken

De jaarrekening bestaat uit 3 onderdelen te weten:

- de programmaverantwoording (jaarverslag)
- de paragrafen
- de financiële jaarrekening

De programmaverantwoording bestaat uit 3 programma's met in totaal 15 beleidsvelden, te weten:

- **Programma 1: Dienstverlening en bestuur**
  - **Beleidsvelden:**
    - Bestuur
    - Bedrijfsvoering
    - Algemene dekkingsmiddelen
    - Openbare orde en veiligheid
    - Burgerzaken
- **Programma 2: Welzijn en zorg**
  - **Beleidsvelden:**
    - Inkomensvoorzieningen
    - Jeugd 0-23 jaar
    - Sport, recreatie en sportaccommodaties
    - Zorg en voorzieningen
    - Kunst, cultuur en ontwikkeling
- **Programma 3: Wonen en ondernemen**
  - **Beleidsvelden:**
    - Omgevingstaken
    - Woningbedrijf
    - Grondbedrijf
    - Openbare ruimte
    - Economie en toerisme

Programma

In de jaarrekening wordt u op hoofdlijnen geïnformeerd over de realisatie van de speerpunten en politiek relevante zaken. In het jaarverslag worden de verschillen vanaf € 25.000 toegelicht en zo nodig bij een lager bedrag als dat politieke relevantie heeft. Per beleidsveld wordt realisatie van de speerpunten benoemd. Als er voor een beleidsveld in de begroting geen speerpunt is benoemd wordt het beleidsveld niet verder uitgewerkt.

De realisatie van het speerpunt kan worden gevolgd vanaf de begroting, via de zomernotitie tot en met het jaarverslag. We geven als volgt een overzicht van de realisatie per speerpunt over de inhoud, de financiën, de planning en de risico's:

 : volgens planning

 : minder goed dan gepland

 : beter dan gepland

Wat heeft het gekost?

Na de toelichting op de speerpunten en overige ontwikkelingen treft u aan:

- Een overzicht met de verplichte beleidsindicatoren per programma. Met de beleidsindicatoren kunnen raadsleden zich een beeld vormen van de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. De Indicatoren zijn verplicht op vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording.
- een totaaloverzicht van de baten en lasten van het betreffende programma,
- een overzicht van investeringen die betrekking hebben op het programma en
- aan het einde van het programma de financiële verantwoording met toelichting.

Aan het begin van de drie programma's is een totaal overzicht opgenomen van baten en lasten van de totale jaarrekening, inclusief het resultaat.

Paragrafen

U treft de volgende paragrafen aan:

- Lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Grondbedrijf
- Fiscale paragraaf

De paragrafen zijn verplicht op grond van het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording. De fiscale paragraaf (niet verplicht) gaat in op de invoering van de vennootschapsbelasting voor de gemeenten.

Resultaat in hoofdlijnen

Onderstaand geven wij een cijfermatige toelichting op het positieve resultaat van € 2.257.360. In het financiële overzicht wordt een voordeel weergegeven als V en een nadeel als N. Voor een beleidsmatige toelichting verwijzen wij u naar de toelichting per programma. Het resultaat bestaat in hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

	exploitatie	grondbedrijf	woningbedrijf	totaal
resultaat voor bestemming	€ 48.219 N	€ 259.094 N	€ 981.526 V	€ 674.213 V
mutaties reserves	€ 1.324.053 V	€ 259.094 V	€ -	€ 1.583.147 V
resultaat na bestemming	€ 1.275.834 V	€ -	€ 981.526 V	€ 2.257.360 V

In hoofdlijnen bestaat het resultaat uit de volgende voordelen:

- Resultaat woningbedrijf € 981.500, dit resultaat komt met name door de verkoop van 10 woningen.
- Voordeel op bedrijfsvoering € 448.000, dit bestaat grotendeels uit:
  - Voordeel op voormalig personeel van € 172.000 als gevolg van pensionering, einde wachtgeld/WWV en UWV gelden.
  - Minder automatiseringskosten € 184.000. Vanwege uitstel projecten door het regionaal programma Harmonisatie applicatielandschap. Voorgesteld wordt om € 96.000 via resultaatbestemming 2017 te reserveren voor de extra uitgaven in 2018 en volgende jaren.
- Afwikkeling provinciale subsidie in verband met Dorpsstraat 65-67 te Obdam € 167.000 nadeel.
- Voordeel leges omgevingsvergunningen € 154.000 als gevolg van verhoogde bouwactiviteiten in 2017.
- Verkopen openbaar groen en verhuur van nog niet in exploitatie genomen gronden (in totaal een voordeel van € 148.000).
- Sociaal Domein nieuwe taken jeugd en WMO een tekort van per saldo € 35.000. Dit is gedekt uit de reserve sociaal deelfonds. De verwachting is dat er een stijgende lijn in de uitgaven komt.
- WMO huishoudelijke hulp, vervoer en PGB voordeel van € 290.000. Voorgesteld wordt om dit via de resultaatbestemming 2017 toe te voegen aan de reserve sociaal deelfonds.
- Voordeel op de post leerlingenvervoer van totaal € 115.000. Als gevolg van een wijziging in de vervoerscontracten zijn de kosten lager dan begroot.
- Bijzondere bijstand, overschrijding budget van € 100.000. De begroting 2018 is al bijgesteld in verband met het speerpunt verhoging inkomensgrens.
- Het grondbedrijf laat een negatief resultaat voor bestemming zien, dit komt door de locatie Langereis, waarvoor een verliesvoorziening is gevormd. Voor de locatie Langereis is besloten om minder grond uit te geven voor vrijstaande woningen.

Totaaloverzicht programma's in cijfers:

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Rekening 2016		Primaire begroting 2017		Begroting 2017 na wijziging		Rekening 2017	
		Voordeel Nadeel		Voordeel Nadeel		Voordeel Nadeel		Voordeel Nadeel
Lasten:								
Dienstverlening en bestuur	€ 18.235.023		€ 20.453.763		€ 20.912.835		€ 19.486.463	
Welzijn en zorg	€ 16.606.889		€ 16.324.560		€ 17.225.912		€ 16.612.860	
Wonen en ondernemen	€ 15.467.876		€ 13.927.112		€ 14.175.391		€ 13.531.217	
Totaal lasten:	€ 50.309.788	N	€ 50.705.435	N	€ 52.314.138	N	€ 49.630.540	N
Baten:								
Dienstverlening en bestuur	€ 39.027.308		€ 39.497.502		€ 39.884.174		€ 38.546.692	
Welzijn en zorg	€ 3.645.122		€ 3.410.840		€ 3.845.641		€ 4.107.473	
Wonen en ondernemen	€ 8.211.051		€ 7.451.622		€ 7.693.478		€ 7.650.589	
Totaal baten:	€ 50.883.481	V	€ 50.359.964	V	€ 51.423.293	V	€ 50.304.754	V
Resultaat voor bestemming	€ 573.693	V	€ 345.471	N	€ 890.845	N	€ 674.213	V
Uitgaven / bijdragen aan reserves	€ 1.651.917	N	€ 526.819	N	€ 812.674	N	€ 1.055.013	N
Inkomsten / bijdragen van reserves	€ 2.295.436	V	€ 757.944	V	€ 1.703.519	V	€ 2.638.160	V
Mutaties reserves	€ 643.519	N	€ 231.125	V	€ 890.845	V	€ 1.583.147	V
Voordelig saldo na bestemming	€ 1.217.212	V	€ 114.346	N	€ -		€ 2.257.360	V

Programma's en beleidsvelden

Programma Dienstverlening en Bestuur

Overige ontwikkelingen: algemeen bestuur	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Dorpsgesprekken	✓	✓	✓	✓	<p>Inmiddels hebben we 8 dorpsgesprekken gevoerd. Ruim 500 inwoners hebben deze dorpsgesprekken bijgewoond. Vanuit de dorpsgesprekken zijn 37 doe-teams ontstaan met 142 doe-team leden.</p> <p>In maart 2018 heeft u een brochure "Samen aan de slag voor Vitaal Koggenland" ontvangen over de resultaten van de dorpsgesprekken tot en met 2017.</p> <p>In uw raadsvergadering van 23 januari 2017 is 1 miljoen beschikbaar gesteld voor Vitaal platteland. In 2017 zijn de volgende initiatieven beschikbaar gesteld vanuit de Reserve Vitaal Platteland:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skeelerbaan Hensbroek € 20.000 - Opslagruimte IJclub Scharwoude € 5.000 - Groen Berkhout € 25.700
10 jarig bestaan Koggenland	✓	✓	✓	✓	<p>Koggenland bestond op 1-1-2017 tien jaar. Het idee werd geboren om alle inwoners een kookboek te schenken met recepten van de inwoners zelf. Ook is het boek te gebruiken als relatiegeschenk. Eind november werd het eerste boek in ontvangst genomen en daarna verspreid onder de inwoners.</p> <p>De raad stelde in de vergadering van september 2017 het krediet beschikbaar. Deze eenmalige investering werd gedekt door een bijdrage uit de algemene reserve.</p>

Overige ontwikkelingen: algemene dekkingsmiddelen	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	✓		✓	✓	<p>Het gemeentefonds bestaat uit twee delen: het algemene (vrij besteedbare) deel en de integratie uitkering sociaal domein. De integratie uitkering is budgettair neutraal verwerkt in de begroting en jaarrekening.</p> <p>Het algemene deel van de uitkering uit het Gemeentefonds is € 723.200 hoger dan in de primaire begroting, de uitkering sociaal domein nam € 272.000 af. Dit is vooral het gevolg van de economische ontwikkeling en de opname van de middellange termijnprognose (MLT) van het Centraal Planbureau.</p> <p>De bedragen zijn in de begroting 2017 bijgesteld via de zomernotitie.</p>

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
<p>De veiligheid binnen onze gemeente vergroten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Een daling van het aantal diefstal/inbraak uit woningen naar 80 t.o.v. 88 incidenten in 2015 (bron: politiecijfers/CBS). - Een daling van het aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte t.o.v. 77 vernielingen in 2015 (bron: politiecijfers/CBS) - De dalende trend van het aantal winkeldiefstallen in Koggenland behouden. In 2015 waren dit in totaal 3 winkeldiefstallen (bron: politiecijfers/CBS) - Een daling in het totaal aan geweldsmisdrijven (zowel openlijk geweld, bedreiging als mishandeling) t.o.v. 78 geweldsmisdrijven in 2015 (bron: politiecijfers/CBS) - Een daling van de sociale overlast van rondhangende jongeren in Meldpunt Koggenland t.o.v. 129 meldingen in 2015. - Een daling van jeugd gerelateerde incidenten t.o.v. 196 in 2015 (bron: politiecijfers) - Meer jeugd gerelateerde incidenten vanuit de gemeente afhandelen via een verwijzing naar bureau Halt t.o.v. 3 in 2015 (bron: bureau Halt) - Inzichtelijk krijgen hoeveel 'harde kern jongeren' er in gemeente Koggenland zijn (bron: KLPD) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De preventieve aanpak op (jeugd) overlast 2. Aansprakelijk stellen voor de schade 3. Stimuleren van het Keurmerk Veilig Ondernemen Winkelgebied 4. Inperken van de High Impact Crime 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Overlastzaken hebben we tweewekelijks besproken met onze veiligheidspartners en samen de afgesproken acties hierop uitgevoerd. Zo hebben we samen met onze veiligheidspartners en omwonenden van de Willibrordustuin een integrale aanpak opgesteld om de overlast daar tegen te gaan. In 2017 hebben wij 36 meldingen jeugdoverlast ontvangen via ons Meldpunt Koggenland. 2. In 2017 hebben wij twee keer groepsaansprakelijkheid toegepast op schades aangericht door groepen jongeren. 3. Begin 2017 hebben wij aangeboden om gezamenlijk een traject Keurmerk Veilig Ondernemen Winkelgebied (KVO-W) op te zetten. We hebben hier helaas geen respons op ontvangen. 4. Maandelijks hebben wij aandacht besteed aan diverse Veiligheidsonderwerpen (o.a. High Impact Crime) in het Koggennieuws en via Sociale Media. In de week van de veiligheid (in oktober) hebben we een preventieavond georganiseerd over woninginbraken, -

		<p>5. Vergroten van de burgerparticipatie</p> <p>6. Regionale beleidsmatige samenwerking</p> <p>7. De 'harde kern jongeren' in kaart brengen</p>	<p>overvallen en babbeltrucs. Ook hebben we in samenwerking met de politie een "witte voeten actie" gehouden.</p> <p>5. Inmiddels is het aantal WhatsApp buurtpreventiegroepen gegroeid van 5 in 2015 naar 53 eind 2017 verspreid over al onze dorpskernen. Een mooie en zeer effectieve vorm van burgerparticipatie. Er is regelmatig contact met de WhatsApp buurtpreventiegroepen geweest om hen te informeren over actualiteiten in veiligheidsproblematieken, zoals een trend in woninginbraken, trend in babbeltruc of bij het zoeken van getuigen. Ook hebben wij aanmelding voor Burgernet gestimuleerd door middel van artikelen en verstuurd wij zogenoemde besmettingsbrieven nadat er een inbraak had plaatsgevonden.</p> <p>6. We hebben het beleid op het gebied van BIBOB en Damocles (op grond van artikel 13b Opiumwet) met diverse gemeenten binnen Noord-Holland Noord afgestemd.</p> <p>7. De 'harde kern jongeren' van Koggenland zijn in kaart gebracht door de jongerenwerkers. Er zijn 3 'harde kern' jeugdgroepen in</p>
--	--	--	---

		<p>8. Blijven inzetten op handhaving van kleine ergernissen</p> <p>9. Alcohol- en drugsmisbruik onder jongeren tegen te gaan</p>	<p>Koggenland. Daarnaast zijn twee nieuwe groepen in beeld gekomen.</p> <p>8. Meldingen over kleine ergernissen zijn doorgezet naar de BOA of de buitendienst die de meldingen hebben opgepakt.</p> <p>9. In het kader van het lokale project Zuipen en Slikken is voor Losers zijn in 2017 nieuwe acties ingezet om alcohol- en drugsmisbruik onder jongeren tegen te gaan. Zo is de 'Alcohol in het verkeer' cursus gegeven door de Brijder, hebben alle voetbalverenigingen met de gemeente en Sportservice West-Friesland gesproken over hun alcoholbeleid, hebben dezelfde voetbalverenigingen een training aangeboden gekregen om beter te leren hoe zij signalen van alcohol- en drugsmisbruik beter kunnen herkennen.</p>
--	--	--	---

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	Speerpunt was het vergroten van de veiligheid binnen onze gemeente. De veiligheidscijfers laten op veel onderdelen een verbetering zien.

Overige ontwikkelingen: openbare orde en veiligheid	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Bevordering integriteits beoordelingen openbaar bestuur (BIBOB)	✓	✓	✓	✓	In Driehoeksverband hebben we het BIBOB beleid op elkaar afgestemd.
Digitaal Opkopers Register	✓	✓	✓	✓	Op 19 december 2017 heeft de burgemeester het Digitaal Opkopers Register aangewezen als doorlopend en gewaarmerkt register voor de in- en verkoop van gebruikte of ongeregelde goederen. Opkopers zijn wettelijk verplicht een inkoopregister bij te houden en dienen dit nu via het Digitaal Opkopers Register te doen.
Landelijke Aanpak Adresfraude	✓	✓	✓	✓	Sinds september 2017 neemt Koggenland deel aan de Landelijke Aanpak Adresfraude om de kwaliteit van de Basis Registratie Personen (BRP) te verbeteren.
Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)	✓	✓	✓	✓	De werving voor een BOA is succesvol afgerond. De BOA is in januari 2018 met haar werkzaamheden gestart.

Programma Dienstverlening & Bestuur
Beleidsindicatoren

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Beleidsindicator	Enheid	Jaar	Koggenland	Nederland
Taakveld: bestuur en ondersteuning:				
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,8	8,1 (in 2016)
Externe inhuur	% van de loonsom	2017	5,9%	13 % (in 2016)
Taakveld: Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV):				
Woonlasten éénpersoonshuishouden	€1	2017	€ 604	€ 644
Woonlasten meerpersoonshuishouden	€1	2017	€ 692	€ 723
WOZ-waarde woningen	In € 1.000	2016	€ 228	€ 209
Demografische druk *	in %	2017	76,1%	69,0%
* (De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.)				
Taakveld: Veiligheid				
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2017	0,2	2,3
Geweldmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2017	3,1	5,3
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2017	1,7	3,3
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2017	3,1	5,6
Verwijzigingen HALT-bureau	aantal per 10.000 inwoners	2017	4,4	137,4
Harde kern jongeren	aantal per 10.000 inwoners	2015	0,3	1,3
* binnen het taakveld veiligheid zijn geen vergelijkende cijfers over 2017 beschikbaar voor Nederland. De vergelijkende cijfers zijn nog van 2016.				
Taakveld: Verkeer en vervoer				
Ziekenhuisopname na ongeval met motorvoertuig	in %	2015	16,0%	8,0%
Ziekenhuisopname na ongeval met fietser	in %	2015	6,0%	9,0%
Taakveld: Sociaal Domein				
Jongeren met delict voor de rechter	in %	2015	0,88%	1,45%

Programma Dienstverlening en Bestuur: wat heeft het gekost ?

Beleidsvelden		Jaarrekening 2016	Primaire begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017
	Lasten:				
Bestuur		€ 471.368	€ 541.625	€ 678.625	€ 599.608
Bedrijfsvoering		€ 15.649.636	€ 17.900.812	€ 18.008.047	€ 16.425.762
Burgerzaken		€ 254.595	€ 202.701	€ 202.701	€ 295.077
Algemene dekkingsmiddelen		€ 1.952.487	€ 753.454	€ 1.237.146	€ 1.606.583
Openbare orde en veiligheid		€ 1.558.854	€ 1.581.990	€ 1.598.990	€ 1.614.446
	Totaal lasten:	€ 19.886.940	€ 20.980.582	€ 21.725.509	€ 20.541.476
	Baten:				
Bestuur		€ 2.766	€ -	€ -	€ 6.364
Bedrijfsvoering		€ 5.230.581	€ 6.133.508	€ 6.137.235	€ 5.096.954
Burgerzaken		€ 432.702	€ 334.500	€ 334.500	€ 480.202
Algemene dekkingsmiddelen		€ 35.627.229	€ 33.778.338	€ 35.106.858	€ 35.584.450
Openbare orde en veiligheid		€ 29.466	€ 9.100	€ 9.100	€ 16.882
	Totaal baten:	€ 41.322.744	€ 40.255.446	€ 41.587.693	€ 41.184.852
Saldo programma incl.mutaties reserves		€ 21.435.804	€ 19.274.864	€ 19.862.184	€ 20.643.376

Programma Dienstverlening en Bestuur: overzicht investeringen

Beleidsveld	Investerings					
	Restant van beschikbaar gesteld krediet	nieuw beschikbaar gesteld in 2017	Realisatie 2017	Restant krediet 2017	Datum besluit	Toelichting
omschrijving krediet						
Bedrijfsvoering						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Harmonisatie applicatielandschap		€ 100.000	€ 57.695	€ 42.305	RB 19-06-2017	Krediet behouden voor de uitvoeringskosten, loopt door in 2018 en volgende jaren .
<i>kredieten naar balans</i>						
Uitvoering I&A plan 2015	€ 325.093	€ -	€ 46.466	€ 278.627	CB 16-12-2014	Afsluiten (overgebracht naar begroting 2018)
I&A plan 2016	€ 83.590	€ -	€ 13.437	€ 70.153	CB 5-4-2016	Afsluiten (overgebracht naar begroting 2018)
I&A plan 2017	€ -	€ 219.000	€ 54.207	€ 164.793	CB 13-12-2016	krediet behouden loopt door in 2018 en volgende jaren
<i>subtotaal kredieten naar balans</i>	€ 408.683	€ 219.000	€ 114.110	€ 513.573		
Totaal beleidsveld bedrijfsvoering	€ 408.683	€ 219.000	€ 114.110	€ 513.573		
Algemeen bestuur						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Implementatie alg. Verordening Gegevensbescherming		€ 100.000	€ 79.907	€ 20.093	RB 13-02-2017	Krediet behouden loopt door tot en met mei 2018
Ondersteuning inkoop&aanbesteding	€ 30.326	€ -	€ 21.022	€ 9.304	RB 26-05-2014	krediet kan worden afgesloten
Samenwerking KOM en West- Friese 7-gemeenten	€ 84.440	€ 50.000	€ -355	€ 134.795	CB 24-2-2015 CB 25-10-2016 CB 19-12-2017	krediet loopt door in 2018
Plan van aanpak dienstverlening	€ 8.967	€ -	€ 9.210	€ -243	CB 25-10-2016	krediet kan worden afgesloten
Totaal beleidsveld algemeen bestuur tlv reserves	€ 123.733	€ 50.000	€ 29.877	€ 143.856		
Totaal Programma Dienstverlening & bestuur	€ 532.416	€ 269.000	€ 143.987	€ 657.429		

Programma Dienstverlening en Bestuur: financiële verantwoording

De opvallende verschillen groter dan € 25.000 ten opzichte van de begroting 2017 binnen dit programma zijn:

Beleidsveld Bestuur: € 85.000 Voordeel

Het voordeel op het beleidsveld bestuur kan als volgt worden verklaard:

- Binnen het beleidsveld bestuur wordt € 54.000 van het voordeel gedekt uit de reserve. Dit bestaat uit € 40.000 minder uitgaven voor geraamde investeringen en € 14.000 dekking voor de dorpsgesprekken.
- Daarnaast zijn meerdere kleine voordelen op diverse posten (met name studiekosten en accountantskosten) binnen het beleidsveld welke samen een voordeel opleveren van € 31.000.

Beleidsveld Bedrijfsvoering: € 540.000 Voordeel

Het saldo van de bedrijfsvoering wordt veroorzaakt door diverse voordelen (€ 60.000) zoals verzekeringen Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) en representatiekosten. Verder bestaat het voordeel op dit beleidsveld uit:

- Automatisering voordeel € 278.000

Automatisering heeft een netto voordelig saldo van € 184.000, - (€ 94.000 dekking vanuit de reserves) opgeleverd. Dit incidentele voordeel is ontstaan uit € 88.000,- kapitaallasten (dit hebben we u reeds gemeld in de 3e kwartaalrapportage) en € 96.000, - uit het budget Automatisering vanwege applicaties welke in 2017 nog niet zijn aangeschaft (o.a. vanwege programma Harmonisatie), waardoor kosten voor softwareonderhoud niet van toepassing waren. Voor diverse applicaties waren hogere kosten begroot, dan uitgegeven (meevallers).

- Huisvesting en Facilitaire zaken voordeel € 30.000
Dit verschil is met name te verklaren door lagere telefoonkosten vanwege een nieuw contract en lagere energiekosten.

- Loonkosten voordeel € 172.000

In hoofdlijnen kan het verschil als volgt worden verklaard:

- In 2017 is € 116.000 minder uitbetaald aan voormalig personeel als gevolg van pensionering en einde wachtgeld/WW. Dit betreft een incidenteel voordeel, de lagere kosten voormalig personeel zijn reeds verwerkt in de begroting 2018.

- Tijdelijke vervanging Voordeel € 49.000

	Begroot	Werkelijk	Saldo
Tijdelijke vervanging	€ 250.000	€ 481.000	-€ 231.000
<i>Dekking uit:</i>			
Loonsom	€ 0	-€ 145.000	€ 145.000
Detachering	-€ 40.000	-€ 94.000	€ 54.000
Ontvangsten UWV (WIA/ZW)	-€ 5.000	-€ 86.000	€ 81.000
Saldo	€ 205.000	€ 156.000	€ 49.000

In de loonsom 2017 is er een incidenteel voordeel van € 49.000 op het gebied van tijdelijke vervanging, detachering en ontvangsten uit UWV gelden. De dekking uit loonsom a € 145.000 is vacatureruimte welke is gebruikt voor tijdelijke invulling d.m.v. inhuur.

De post tijdelijke vervanging is hoger dan begroot. Het Presidium is geïnformeerd over de oorzaak hiervan. Deze ligt in een onvoorzien aantal langdurig zieken (niet werk gerelateerd).

Beleidsveld Burgerzaken: voordeel € 53.000

Het saldo van beleidsveld burgerzaken wordt met name veroorzaakt door:

- Inkomsten reisdocumenten en rijbewijzen voordeel € 60.000
- Vanwege de geldigheidsduur van reisdocumenten en rijbewijzen hebben we te maken met periodieke pieken in de afgifte. 2017 was een piekjaar, met als gevolg dat we meer inkomsten reisdocumenten (€ 31.000, -) en rijbewijzen (€ 29.000, -) hebben.

Beleidsveld Algemene Dekkingsmiddelen:

Incl. mutaties reserves voordeel € 108.000

Excl. mutaties reserves nadeel € 584.000

Het saldo van de algemene dekkingsmiddelen wordt met name veroorzaakt door:

- Mutaties reserves voordeel € 692.000
Het voordeel op deze post wordt met name veroorzaakt door de lastenverlichting OZB, vanuit het jaarresultaat, welke via de heffing van 2017 is verwerkt via de algemene reserve.
- Vitaal platteland voordeel € 249.000
In de begroting was voor 2017 een bedrag van € 300.000 gereserveerd voor initiatieven vanuit de reserve vitaal platteland. Er zijn in 2017 initiatieven geweest voor de skeelerbaan Hensbroek, opslagruimte ijsclub Scharwoude en Groen Berkhout. Het restant blijft beschikbaar in de reserve vitaal platteland.
- Rente kort geld voordeel € 92.000
In 2017 hebben we geen kasgeldlening aangetrokken, op de schatkist waren in 2017 voldoende middelen beschikbaar.
- Rentetoerekening grondexploitaties nadeel € 154.000
Door de vernieuwde BBV regels is er gewijzigde regelgeving voor de toerekening van rente aan grondexploitaties. Bij het opstellen van de begroting 2017 is nog rente toegerekend aan alle grondexploitaties.
- Provinciale subsidie nadeel € 167.000
Voor de reservering van ontvangen provinciale subsidie in verband met Dorpsstraat 65-67 Obdam stellen wij voor om een voorziening in te stellen.

- Algemene uitkering gemeentefonds nadeel € 128.000
Binnen de algemene uitkering zijn de gelden voor de taakstelling vergunninghouders gereserveerd ter dekking van de nog te maken kosten na 2017.

Beleidsveld Openbare orde en veiligheid (OOV) nadeel € 7.000

Het saldo van het beleidsveld OOV wordt met name veroorzaakt door:

- Een optelsom van kleine bedragen (± € 4.000, -) binnen OOV en doordat geen uitgaven zijn gedaan in het kader van BIBOB (€ 10.000, -). We hebben ook minder gebruik gemaakt van de post diensten van derden voor de drank en horeca toezicht (€ 15.000). Totaal € 29.000 voordeel
- Een nadelig saldo van € 36.000 voor de gemeentelijke brandweer komt voort uit een incidentele nabetaling voor looncompensatie als gevolg van de nieuwe cao.

Programma Welzijn en Zorg

Programma: Welzijn en Zorg

Beleidsveld inkomensvoorzieningen

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Voorwaarden scheppen om (regionale) verbinding Participatiewet en Wmo/Jeugdzorg verder te verbreden in samenwerking met Werksaam West-Friesland.	Verbinding intensiveren tussen Werksaam Westfriesland en het Zorgteam Koggenland met betrekking tot alle gebieden van het Sociaal Domein.	<ul style="list-style-type: none"> - Werkafspraken met Werksaam West-Friesland met betrekking tot de overdracht van cliënten. - Werkafspraken met Werksaam West-Friesland maken met betrekking tot voorlichting richting inwoners met betrekking tot alle gebieden van het sociaal domein. 	<p>Er wordt in nauw contact met WerkSaam en de andere Westfriese gemeenten gewerkt aan het opstellen van de werkafspraken.</p> <p>In het 4^e kwartaal zijn de cliënten die op de tredes 1, 2 en 3 van de participatieladder staan overgedragen van WerkSaam naar het Zorgteam Koggenland om vanuit de Wmo te begeleiden/ondersteunen. Verder zijn de voorbereidingen voor het project Wijkleercentrum Avenhorn "leren in de Zorg" gedaan, opening begin 2018. Hier komen participatiewet en Wmo/Jeugdwet bij elkaar.</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Monitoring (financiële) ontwikkelingen vergunninghouders.	De ontwikkelingen van vergunninghouders in beeld krijgen (0-meting).	Monitoren gebruik voorzieningen van gehuisveste vergunninghouders (zoals bijzondere bijstand, uitkering van WerkSaam, Wmo, Jeugdwet, Schuldhulpverlening, inzet vrijwilligers, etc.).	Via de 2 ^e voortgangsrapportage plan van aanpak Verruiming vergunninghouders zijn 2 monitors gepresenteerd van Werkzaam Westfriesland en van het Zorgteam Koggenland. In het derde en vierde kwartaal 2017 zijn er gesprekken met vergunninghouders.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓		✓	De 2 monitors ontwikkeld tot 1 monitoring.
Jaarverslag 2017	✓	✓		✓	De resultaten van de gesprekken met vergunninghouders worden in 1e kwartaal van 2018 aan het college gepresenteerd.

Overige ontwikkelingen: inkomensvoorzieningen	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Kansen voor alle kinderen/ kinder Koggenfonds	✓	✓	✓	✓	In de tweede helft van 2017 is het Kinder-Koggenfonds opgericht. Kinderen uit arme gezinnen kunnen jaarlijks tegoedbonnen ter hoogte van € 150,- aanvragen. Daarnaast is er ruimte voor maatwerk, waarbij kinderen uit arme gezinnen jaarlijks tot € 500 bijdrage kunnen aanvragen om 'mee te kunnen doen'. Verder is, eenmalig, de kerstactie van de PV ondersteunt waarbij kinderen die gebruik maken van de voedselbank een kerstcadeau ontvingen.
Bijzondere bijstand	✓		✓		Bijzondere Bijstand is voor noodzakelijke kosten van het bestaan en betreft een opneemde regeling. Er is dit jaar een overbesteding. <i>Overall</i> zien we een groei van de uitgaven aan diverse kosten. Een opvallende stijging is te zien in de kosten voor kinderopvang. Dit is gerelateerd aan één zorgcasus waar kinderopvang als vorm van jeugdhulp wordt ingezet en gefinancierd uit de Bijzondere Bijstand omdat de regelgeving financiering uit Jeugdwet niet toestaat.

Schuldhulpverlening	✓	✓	✓	✓	<p>In 2017 is een nieuw regionaal (Westfries) beleidsplan integrale schuldhulpverlening vastgesteld. Verder is regionaal gestart met de aanbestedingsprocedure voor een externe partner omdat de huidige raamovereenkomst met Kredietbank Nederland eindigt op 1-4-2018.</p> <p>Daarnaast zijn we per half 2017 een subsidierelatie aangegaan met de St. Schuldhulpmaatjes Westfriesland voor meer ondersteuningsmogelijkheden binnen het vrijwillige kader. Deze subsidierelatie loopt i.i.g. door in 2018 en wordt dan (regionaal) geëvalueerd.</p>
Algemene bijstand en re-integratie.	✓		✓	✓	<p>De BUIG gelden vanuit het Rijk zijn niet toereikend voor de uitgaven, waardoor sprake is van overbesteding. Dit is structureel en wordt deels gecompenseerd met een achteraf aan te vragen 'Vangnetuitkering' om het tekort te compenseren. Het risico is ook al in de begroting opgenomen. De begroting is al grotendeels bijgesteld op dit punt in de zomernotitie</p>

Binnen het programma Welzijn & Zorg (beleidsveld Jeugd 0-23) zijn een viertal onderdelen binnen het speerpunt inzetten op vroegsignalering en preventie (onderdeel 'voorkomen van ontstaan kwetsbare jeugd').

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
voortzetting uitvoeren en evalueren van plan van aanpak 'jeugd op straat'. Dit is een integraal project met OOV.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uitvoeren, evalueren en eventueel voortzetten van het plan van aanpak "jeugd op straat". 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Versterken van de signaleringsfunctie van het ambulante jongerenwerk. ➤ Het beperken van jeugdoverlast. ➤ In een vroegtijdig stadium in contact komen met jongeren om eventuele problemen op verschillende gebieden (zorg, werk, leerplicht etc.) te voorkomen en/of hen hierbij te ondersteunen. ➤ Opstellen nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid met de nadruk op weerbaarheid in relatie tot overgewicht, alcohol en drugs. 	<p>Het plan van aanpak was vooralsnog tijdelijk van aard voor de duur van 18 maanden (en eindigde medio augustus 2017). De voortgangsrapportage en evaluatie van de uitvoering van het plan van aanpak 'jeugd op straat' is op 8 juni 2017 opgenomen in de raadsbrief.</p> <p>In deze evaluatie is voorgesteld de aanpak structureel voort te zetten. Hier is mee ingestemd. Tevens is besloten om de capaciteit van het ambulante jongerenwerk uit te breiden met 8 uur per week.</p> <p>De nota wordt in het eerste halfjaar 2018 gerealiseerd.</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	<p>Het aantal overlastmeldingen laat afgelopen twee jaar een daling zien. In 2014, 2015, 2016 en 2017 was dit aantal resp. 135, 162, 70 en 51.</p> <p>De nota gezondheidsbeleid is in wording.</p>

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Harmoniseren van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang (Harmonisatiewet ingangsdatum 1-1-2017) en monitoren van uitvoering.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Met ingang van 1 januari 2017 het peuterspeelzaalwerk harmoniseren waardoor zij volledig onder de werking van de Wet Kinderopvang komen te vallen. ➤ De harmonisatie na inwerkingtreding monitoren en evalueren. 	<p>Realiseren van een realistisch aanbod voorschoolse voorzieningen voor peuters ter voorbereiding op het onderwijs.</p> <p>De Raad informeren door middel van een evaluatie.</p>	Het peuterspeelzaalwerk is geharmoniseerd met ingang van 1 januari 2017. Dit betekent dat de rechtstreekse subsidierelatie met de aanbieder is komen te vervallen. Hiervoor in de plaats is de kindgebonden financiering gekomen. Over de voortgang en resultaten van de nieuwe financieringssystematiek is de Raad in juli 2017 op basis van de toen beschikbare input geïnformeerd door middel van een voortgangsrapportage.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	Om de gevolgen van de harmonisatie goed in kaart te brengen, vindt er in september 2017 een evaluatie plaats. Hierin zal met name aandacht worden besteed aan de consequenties als gevolg van de wijze waarop de inkomensgrens wordt gehanteerd.
Jaarverslag 2017	✓			✓	Omdat de eindevaluatie nog niet eerder kon worden afgerond, zal de Raad in het voorjaar 2018 de evaluatie worden voorgelegd. Er is sprake van een onderbesteding voor de subsidiering van de peuteropvang in 2017. De reden hiervan zal duidelijk worden in de eindevaluatie. Op grond hiervan zal blijken of dit begrotingstechnisch bijgesteld moet worden in de zomernotitie 2018.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Uitvoeren van de besluitvorming Onderwijshuisvesting Avenhorn/De Goorn uitwerken.		Voorbereiding Project Onderwijshuisvesting Avenhorn/De Goorn op basis van de besluitvorming najaar 2016.	De 'notitie bouwheerschap, eigendom en beheer' is op- en vastgesteld. We zijn in overleg geweest met de schoolbesturen over het bouwheerschap en de voorbereidingen van het investeringskrediet. De raad is blijvend geïnformeerd over de voortgang.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	In februari 2018 is ingestemd met het investeringskrediet.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Muziekonderwijs op scholen.	Muziekonderwijs op de scholen stimuleren.	Met betrekking tot muziekonderwijs, in overleg met de onderwijsinstellingen en de muziekverenigingen een stimuleringsregeling creëren. Waarbij de scholen muziekonderwijs uitbreiden in samenwerking met de muziekverenigingen.	Er is een regelarme regeling muziekonderwijs geïmplementeerd. De scholen krijgen € 15,- per leerling voor muziekonderwijs op school, met als voorwaarde dat er samenwerking moet worden gezocht met een muziekvereniging, - school, of - docent. Deze regeling is goed ontvangen. Onze 12 basisscholen hebben allemaal gebruik gemaakt van deze stimuleringsregeling muziekonderwijs en de samenwerking gezocht met muziekverenigingen, muziekscholen en/of muziekdocenten.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Doorontwikkelen (taal)onderwijs voor vergunninghouders.	Realisatie dekkend aanbod regionale nieuwkomersvoorziening.	Aanbod regionale nieuwkomersvoorziening afstemmen op geplaatste kinderen in het kader van de taakstelling vergunninghouders (statushouders).	Met ingang van schooljaar 2016/2017 is de 6 ^e groep van de regionale nieuwkomersvoorziening in Ursem (De Batter) gestart. Hier worden ongeveer 10 kinderen opgevangen; dit verloopt naar wens.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	Het ziet er naar uit dat de Rijksvergoeding van deze voorziening gaat wijzigen. Dit zal dan consequenties hebben voor de hoogte van de gemeentelijke bijdrage.
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	In hoeverre een wijziging in de Rijksvergoeding de hoogte van de gemeentelijke bijdrage zal beïnvloeden, is nog niet duidelijk. Dit omdat een afrekening over 2017 (nog) niet beschikbaar is. Daarnaast is de verwachting dat het aantal leerlingen zal afnemen als gevolg van een afname qua instroom nieuwkomers. Wel zien we een toename en behoefte aan de inzet van interventies op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling en traumaverwerking.

Overige ontwikkelingen: jeugd 0-23 jaar	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Veilig Thuis	✓		✓	✓	Veilig Thuis heeft zoals aangekondigd een herziene begroting voor 2017 ingediend bij de gemeenten. Alle 18 gemeenten uit de regio Noord-Holland Noord hebben hier mee ingestemd. Voor Koggenland betekent dit een extra bijdrage van € 12.000.

					Daarnaast zijn de 18 gemeenten en Veilig Thuis akkoord met het afsluiten van een DVO (Dienstverleningsovereenkomst). In deze overeenkomst worden afspraken over financiering, prestaties, rapportage en aansturing vastgelegd. De overeenkomst wordt voor een periode van 3 jaar afgesloten (2018, 2019 en 2020).
Bovenregionale ontwikkelingen jeugdhulp	✓	✓	✓	✓	Op (boven)regionaal niveau wordt nauw samengewerkt met zorgaanbieders en gemeenten om op het gebied van jeugdhulp gezamenlijk onderwerpen op te pakken. Denk hierbij aan: <ul style="list-style-type: none"> - Gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering). - Bovenregionale Integrale crisisdienst. - Jeugdzorg+ (bedoeld om voldoende zeer specialistische vormen van Jeugdhulp in de drie regio's van Noord-Holland Noord beschikbaar en bereikbaar te houden). - MDA++ (Een kwaliteitsimpuls voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling). - RIB's (Regionale Integrale Behandelvoorzieningen: Met jeugdhulpaanbieders worden afspraken gemaakt over het beschikbaar houden en verbeteren van de specialistische jeugdhulp.)
Koplopersproject (schoolmaatschappelijk VO)	✓	✓	✓	✓	Op 1 augustus 2017 is het nieuwe Convenant Schoolmaatschappelijk Werk Voortgezet Onderwijs WF 2017-2022 afgesloten en ondertekend door de regio. Na evaluatie van het "oude" koplopersproject zijn de afspraken tussen het voortgezet onderwijs en de lokale zorgteams in dit convenant verder geïntensiveerd. Daarnaast is de afbouw van middelen in het kader van Voortijdig Schoolverlaten (VSV) hierin meegenomen. Dit heeft tot gevolg dat de financiële bijdrage van de regio gefaseerd zal worden verhoogd.
Leerlingenvervoer	✓		✓	✓	De uitgaven in 2017 zijn lager dan begroot. Dit als gevolg van een wijziging in de vervoerscontracten.

Programma: Welzijn en Zorg

Beleidsveld: Kunst, cultuur en ontwikkeling

Overige ontwikkelingen	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Stichting Westfriese Bibliotheken.	✓	✓	✓	✓	Er is een nieuw convenant opgesteld voor de periode 1 jan 2018 – 1 jan 2020 met de 6 Westfriese gemeenten en de Stichting Westfriese Bibliotheken (de gemeente Hoorn heeft een eigen Bieb).

Programma: Welzijn en Zorg

Beleidsveld: Zorg en voorzieningen

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Communicatie/voorlichting rondom "taboes"(denk aan opvoeding, huiselijk geweld en overbelasting).	45% van onze inwoners is bekend met de dienstverlening binnen het Zorgteam, en weet ons te vinden, in het geval dit aan de orde is. Daarnaast houden wij bijeenkomsten om 'taboes' binnen de zorg meer bespreekbaar te maken (denk aan opvoeding, huiselijk geweld en (dreigende) overbelasting bij zorgtaken).	We maken een transformatie-informatiebulletin die we huis-aan-huis verspreiden en organiseren daarnaast diverse bijeenkomsten, in samenwerking met onze maatschappelijke partners (o.a. Geriant, Halt en GGD HN).	Er zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd voor ouders met pubers. De zeer hoge opkomst toonde aan dat dit voorzag in een behoefte. Ook is een succesvolle themabijeenkomst georganiseerd over 'valpreventie'. Daarnaast heeft het jaarlijkse Alzheimercafé plaatsgevonden. Het mantelzorgcompliment is 'uitgebreid' met een lunch voor mantelzorgers en is hen tijdens deze lunch actief informatie geboden over de sociale kaart/ondersteuningsmogelijkheden. Met maatwerkacties wordt ingespeeld op actuele situaties (bijv. ouders benaderen van een specifieke groep kinderen).

			Om de bekendheid van het Zorgteam te vergroten zijn diverse communicatiedragers ontwikkeld en verspreid via onze samenwerkingspartners. (bijv. er liggen Zorgteam items/folder op het consultatiebureau).
--	--	--	---

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	Een nieuwe meting 'monitor sociaal domein', waarbij we onder andere de bekendheid van het Zorgteam opnieuw zullen meten, zal plaatsvinden in 2018/2019.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Aandacht voor respijtzorg op maat (tijdelijk / kortdurend 'overnemen' van mantelzorg).	Het aanbod van respijtzorg is bekend bij betrokkenen en het gebruik is toegenomen.	In het Koggenieuws, op onze website en met bijeenkomsten willen we de aandacht vestigen op dit thema.	Bestaande mogelijkheden en communicatiekanalen zijn ingezet.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	Het convenant met het kennisplatform Mantelzorg Westfriesland wordt voor onbepaalde tijd verlengd. Daarnaast is in het op 1 mei 2017 vastgestelde beleidsplan Sociaal Domein een nader onderzoek naar respijtzorg meegenomen. Met de uitkomsten wordt beoogd inzicht te krijgen op de vraag en daadwerkelijke behoefte. Met als doel respijtzorg beter op maat te kunnen bedienen.
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	Het convenant met het kennisplatform Mantelzorg is voor onbepaalde tijd verlengd. Bij het mantelzorgcompliment van dit jaar hebben de mantelzorgers het financieel zakboekje van Mezzo ontvangen.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Vrijwilligers: inzet op taalondersteuning en –begeleiding voor anderstaligen en vergunninghouders.	Aanbod voor anderstalige inwoners voor taalondersteuning volwassenen en een voorleesproject voor kinderen door middel van de inzet van opgeleide vrijwilligers.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Werven van taalvrijwilliger en voorleesvrijwilliger (in eerste instantie vanuit huidig vrijwilligersbestand). ➤ Vrijwilligers opleiden tot taalvrijwilliger en voorleesvrijwilligers. ➤ Matchen van vraag en aanbod. ➤ Voortgang van trajecten monitoren. 	<p>Er zijn 15 taalvrijwilligers opgeleid die aan anderstaligen taalondersteuning bieden.</p> <p>Er zijn nieuwe taalvrijwilligers en voorleesvrijwilligers geworven. Eind 2017 is de tweede training van taalvrijwilligers gestart (certificering in 2018) . De voorbereiding voor het voorleesproject zijn afgerond.</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Realisatie doelstelling 2017
Zomernotitie 2017	✓	✓		✓	De vraag naar taalvrijwilligers is groeiende. Het voorleesproject wordt onderdeel van het nog op te stellen plan van aanpak zoals bij het speerpunt inzet op maatschappelijke begeleiding en participatie vergunninghouders staat vermeld.
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	Uitvoering van de training van vrijwilligers en start van de trajecten in het kader van het voorleesproject vinden in 2018 plaats.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
<p>Inzet op maatschappelijk begeleiding en participatie vergunninghouders.</p>	<p>Vergunninghouders binnen 12 maanden zo zelfredzaam als mogelijk maken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Participatieverklaringstraject uitvoeren (inkoop moet nog worden gerealiseerd). ➤ Monitoren van vergunninghouders. ➤ Maatschappelijke begeleiding laten uitvoeren door Vluchtelingenwerk en de voortgang monitoren. 	<p>Het participatieverklaringstraject is ingekocht en wordt uitgevoerd. De maatschappelijke begeleiding wordt uitgevoerd door Vluchtelingenwerk en de voortgang van de trajecten maatschappelijke begeleiding wordt op cliëntniveau gemonitord door het Zorgteam Koggenland. In 2017 hebben 29 vergunninghouders zich aangemeld om het participatieverklaringstraject te volgen. Door de lagere taakstelling dit jaar is er voor vier gezinssamenstellingen de maatschappelijke begeleiding gestart, bovenop de doorlopende trajecten vanuit 2016.</p> <p>Het plan van aanpak gericht op het versnellen van de participatie en integratie is door het college vastgesteld. Het plan van aanpak is ter kennisname aan de gemeenteraad gestuurd. In het 2^e en 3^e kwartaal is er een start gemaakt met de uitvoering van het plan van aanpak.</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Realisatie doelstelling 2017
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	In verband met dit speerpunt zal er door het college voor de zomer 2017 een plan van aanpak gericht op het versnellen van de participatie en integratie van alle Koggenlandse Vergunninghouders (inclusief voormalige vergunninghouders) worden opgesteld. De uitvoering van het plan van aanpak zal na de zomer starten. Taal, werk, vrijwilligerswerk, et cetera worden een onderdeel van het plan het aanpak.
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	

Overige ontwikkelingen: zorg en voorzieningen	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Toelichting
Huishoudelijke hulp toelage (HHT)	✓	✓	✓	✓	Er is zowel een regionale als een lokale communicatie campagne uitgevoerd om de Huishoudelijke Hulp Toelage goed onder de aandacht van de Koggenlandse inwoners te brengen. Ondanks deze inspanningen blijft het gebruik van de regeling zeer minimaal en is er een onderbesteding op het budget van de HHT.
Inkoopstrategie 2019 en verder	✓	✓	✓	✓	In Westfries verband is in 2017 verder vorm gegeven aan een vernieuwde manier (resultaat gestuurd) van het inkopen, sturen en financieren van zorg voor 2019 e.v. Dit wordt in 2018 verder opgepakt en heeft grote consequenties voor zorgaanbieders en gemeenten m.b.t. werkprocessen, administratie, facturatie etc.
Dementievriendelijke gemeente	✓	✓	✓	✓	In 2017 is in Westfries verband de samenwerking op dit thema van start gegaan. In 2018 krijgt dit een vervolg.

Instroomdata + toelichting

Instroom	Totaal 2017	Totaal 2016	Verschil %	% 2e lijn t.o.v. totaal 2017	% 2e lijn t.o.v. totaal 2016
	1185	809	46	42	47
Wmo	587	354	66	70	75
Jeugd	336	216	55	52	48
Overige (niet WMO/Jeugd)	262	239	10	5	4

Totaal	2017	2016
Klachten	4	0
Bezwaarschriften	1	7

Extra toelichting:

- Het totaal aantal nieuwe meldingen (instroom) is met 46 % gestegen t.o.v. het jaar 2016. Het aantal Wmo meldingen is het meest gestegen (66%), dit komt doordat er meer indicaties afliepen dan in 2016. Dat wordt verklaard doordat er in 2015 en 2016 is ingezet op zorgcontinuïteit. Ook het aantal jeugdzorgmeldingen is flink gestegen (55%). Er zijn ook meer Veilig Thuis meldingen afgeschaald naar het Zorgteam Koggenland.
- In 2017 leidde de hogere caseload bij Jeugdzorg en Wmo tot sterk oplopende wachttijden. Uitgangspunt is dat een inwoner na aanmelding binnen 14 kalenderdagen een intake heeft met een medewerker van het Zorgteam. De extra formatie die het Zorgteam heeft gekregen heeft er toe geleid dat wachttijden weer zijn genormaliseerd.
- Het Zorgteam heeft extra ingezet op zichtbaarheid bij de plaatsen waar de doelgroepen (bijvoorbeeld ouders) zich bevinden van de ketenpartners (bijvoorbeeld consultatiebureau).
- De toename tweedelijns hulp is licht gedaald, van 47 % naar 42%. Dit betekent dat er meer inzet uit de eerstelijns hulpverleners van het Zorgteam zelf, het eigen netwerk, of een vrijwilliger kon worden geregeld.
- Het aantal klachten is gestegen van nul naar vier. Eén klacht is niet ontvankelijk verklaard. Twee klachten zijn middels mediation opgelost en één klacht is formeel afgehandeld via het college.
- In 2017 is er één bezwaarschrift binnengekomen. Dit bezwaarschrift is na succesvolle mediation ingetrokken.
- De overige instroom bestaat uit vragen waaruit geen Wmo of Jeugd beschikking voortvloeit. Voorbeelden hiervan zijn maatschappelijk werk vragen, sociaal psychologische ondersteuning, verzoeken tot vrijwilligers en intake gesprekken voor schuldhulpverlening.
- Instroom cijfers zijn exclusief aanvragen Bijzondere Bijstand, Koggenfonds en Kinderkoggenfonds.

Programma Welzijn & Zorg: Beleidsindicatoren

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Nederland
Taakveld: sociaal domein				
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inwoner 18+	2017	13,6	41,9
Lopende reïntegratievoorzieningen	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	2015	4,9	15
Wmo-clients met maatwerkarrangement	per 1.000 inwoners 15-65 jaar	2017	32	54
kinderen in uitkeringsgezin	%	2015	2,40%	6,58%
werkloze jongeren	%	2015	0,51%	1,52%
jongeren met jeugdhulp	% jongeren < 18 jaar	2016	10,0%	10,8%
jongeren met jeugdreclassering	%	2016	0,0%	0,5%
jongeren met jeugdbescherming	%	2016	0,9%	1,20%
Taakveld: onderwijs				
voortijdige schoolverlaters totaal (VO & MBO)	%	2014	1,2%	2,0%
absoluut verzuim *1	per 1.000 leerlingen	2016	0,53	2
relatief verzuim *2	per 1.000 leerlingen	2016	15	27
Taakveld: Sport, cultuur en recreatie				
Lidmaatschappen sportverenigingen	%	alle leeftijden	35%	26%
		5-10 jaar	56%	49%
		10-25 jaar	59%	44%
		25-45 jaar	34%	23%
		45-65 jaar	28%	22%
		65+	25%	16%

* 1: het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft 5-18 jaar.

* 2: het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft 5-18 jaar.

Toelichting indicatoren:

Lidmaatschappen sportverenigingen: bron sport op de kaart 2017

Voor de overige indicatoren zijn geen recentere cijfers beschikbaar op waarstaatjegemeente.nl

Programma Welzijn en Zorg: wat heeft het gekost?

Wat heeft het gekost?

Beleidsvelden		Jaarrekening 2016	Primaire begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017
	Lasten:				
Inkomensvoorzieningen		€ 4.718.073	€ 4.380.142	€ 4.941.543	€ 5.067.906
Jeugd 0 - 23 jaar		€ 6.284.313	€ 5.771.827	€ 5.804.577	€ 6.341.229
Kunst, cultuur en ontwikkeling		€ 523.414	€ 378.124	€ 404.854	€ 401.078
Sport, recreatie en sportaccommodaties		€ 1.301.627	€ 1.233.496	€ 1.308.617	€ 1.357.338
Zorg en voorzieningen		€ 3.779.462	€ 4.560.971	€ 4.766.321	€ 3.445.309
	Totaal lasten:	€ 16.606.889	€ 16.324.560	€ 17.225.912	€ 16.612.860
	Baten:				
Inkomensvoorzieningen		€ 2.490.890	€ 2.141.120	€ 2.580.921	€ 2.815.254
Jeugd 0 - 23 jaar		€ 48.569	€ 35.470	€ 35.470	€ 88.991
Kunst, cultuur en ontwikkeling		€ 7.950	€ 17.150	€ 17.150	€ 7.450
Sport, recreatie en sportaccommodaties		€ 864.592	€ 907.850	€ 902.850	€ 907.432
Zorg en voorzieningen		€ 233.121	€ 309.250	€ 309.250	€ 288.346
	Totaal baten:	€ 3.645.122	€ 3.410.840	€ 3.845.641	€ 4.107.473
Saldo programma		€ 12.961.767	€ 12.913.720	€ 13.380.271	€ 12.505.387

Programma Welzijn en Zorg: overzicht investeringen

Beleidsveld	Investerings					
	Restant van beschikbaar gesteld krediet	nieuw beschikbaar gesteld in 2017	Realisatie 2017	Restant krediet 2017	Datum besluit	Toelichting
omschrijving krediet						
Jeugd 0 - 23 jaar						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Plan van aanpak Jeugd op straat	€ 88.404	€ -	€ 64.029	€ 24.375	CB 22-9-2015	Afsluiten
Vorbereidingskrediet huisv. leveling/Overhaal	€ 19.012	€ -	€ -	€ 19.012	RB 16-01-2012	Afsluiten
<i>subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 107.416	€ -	€ 64.029	€ 43.387		
<i>Kredieten naar balans</i>						
Vorbereidingskrediet onderwshuisvesting Avenhorn/De Goorn	€ 231.654	€ -	€ 18.556	€ 213.098	RB 12-09-2016	Loopt nog
<i>Subtotaal kredieten naar balans</i>	€ 231.654	€ -	€ 18.556	€ 213.098		
Totaal beleidsveld 0-23 jaar	€ 339.070	€ -	€ 82.585	€ 256.485		
Sport, recreatie en sportaccommodaties						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Subsidie vervanging dakbedekking RK Edo	€ 39.626	€ -	€ 39.626	€ -	RB 19-12-2016	Afsluiten 2017, afgerond
Recreatieve paden bij dijkverzwaring	€ 62.500	€ -	€ -	€ 62.500	RB 30-06-2014	Niet bekend wanneer recreatief pad wordt aangelegd. Doorlopen.
Recreatieve vaarroute	€ 75.225	€ -	€ 2.185	€ 73.040	RB 09-03-2006	Doorlopen voor nieuwe aansluitingen/projecten
Wandelroutenetwerk Koggenland	€ 258.166	€ -	€ -	€ 258.166	RB 16-01-2012	Beschikbaar houden voor ontwikkeling wandelroute
<i>Subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 435.517	€ -	€ 41.811	€ 393.706		
<i>Kredieten naar balans</i>						
Verlichting trainingsveld Apollo'68		€ 45.900	€ 45.900	€ -	RB 17-07-2017	Afsluiten 2017, afgerond
Armaturen B veld VVBerkhout		€ 29.000	€ -	€ 29.000	RB 09-10-2017	Loopt nog. Planning 3e kwartaal 2018
Masten B sportveld VVBerkhout		€ 43.500	€ -	€ 43.500	RB 09-10-2017	Loopt nog. Planning 3e kwartaal 2018
<i>Subtotaal kredieten naar balans</i>	€ -	€ 118.400	€ 45.900	€ 72.500		
Totaal beleidsveld Sport, recreatie en sportacc.	€ 435.517	€ 118.400	€ 87.711	€ 466.206		
Kunst, cultuur & ontwikkeling						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Friciekst.toekomstbest.bibliotheek	€ 50.000	€ -30.000	€ -	€ 20.000	RB 28-10-2013	afsluiten, mocht er extra bijdrages nodig zijn wordt dit meegenomen in de begroting
Totaal beleidsveld Kunst, cultuur en ontwikkeling	€ 50.000	€ -30.000	€ -	€ 20.000		
Zorg & voorzieningen						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Transformatiebudget 2017		€ 50.000	€ 49.035	€ 965	CB 19-05-2016	Afsluiten budget is volledig besteed
Keuzenotitie Sociaal Domein		€ 125.000	€ -	€ 125.000	RB 13-02-2017	De onderzoeken en evt. nieuw beleid wordt in 2018 uitgevoerd/opgesteld (staat ook zo in beleidsplan SD). Dit blijft daarom doorlopen in 2018.
Totaal Beleidsveld Zorg & voorzieningen	€ -	€ 175.000	€ 49.035	€ 125.965		
Totaal Programma Welzijn & zorg	€ 824.587	€ 263.400	€ 219.332	€ 868.655		

Financiële verantwoording programma Welzijn & Zorg

Algemeen:

Binnen het programma Welzijn & Zorg hebben de beleidsvelden Inkomensvoorzieningen, jeugd 0-23 jaar en Zorg en voorzieningen te maken met **openeinde regelingen**. Bij de meeste regelingen zien we een toename van het aantal aanvragen (zie kopje instroomdata en toelichting). De rijksbudgetten voor het uitvoeren van de participatiewet en de jeugdwet zijn ook in 2017 niet toereikend. U bent hierover in de zomernotitie geïnformeerd.

De opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2017 binnen dit programma zijn:

Beleidsveld inkomensvoorzieningen: voordeel € 100.000

Opvallende verschillen:

- BUIG lasten nadeel € 270.000
Overschrijding BUIG lasten t.o.v. bijgestelde begroting komt vooral door een verhoging van de gemiddelde uitkeringslast en een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden gedurende het jaar. Landelijk gezien heeft Koggenland een laag aantal uitkeringsgerechtigden, echter het uitkeringsbestand kenmerkt zich door relatief veel mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en daardoor hoge(re) uitkeringslasten voor de gemeente.
- BUIG bijstelling vangnetregeling voordeel € 195.000
N.a.v. de hogere BUIG lasten is de berekening van de verwachte vergoeding via de vangnetregeling ook aangepast.
- Werksaam overige baten voordeel € 115.000
Dit bestaat uit incidentele baten uit het jaar 2016 en de ontvangst van de niet ingezette middelen couleur locale.
- Kansen voor alle kinderen: voordeel € 40.000
Het Kinderkoggenfonds is halverwege 2017 van start gegaan. Daardoor is geen sprake geweest van volledige besteding.
- Bijzondere Bijstand: nadeel € 100.000
Dit betreft een openeinde regeling. We zien een toename van het aantal aanvragen. De hoogte van de gedeclareerde bedragen is ook licht toegenomen.

WerkSaam verzorgt voor ons onder meer de aanvullende norm op uitkering levensonderhoud jongeren uit. Door het huisvesten van een aantal alleenstaande minderjarige vergunninghouders is er een groter beroep gedaan op deze regeling. Hier kon geen rekening mee worden gehouden bij opstelling van de begroting (€ 30.000) omdat er geen invloed is op de instroom.

- Vergunninghouders: voordeel € 70.000
In 2017 hebben we een bijdrage ontvangen van het COA over het jaar 2016 van € 30.000. Daarnaast is er o.a. minder uitgegeven aan scholing dan begroot, dit gaat plaatsvinden in 2018 als onderdeel van de uitvoering van het plan van aanpak vergunninghouders.

- Overige kleine verschillen voordeel € 50.000

Beleidsveld jeugd 0-23 jaar

nadeel € 480.000

Belangrijkste verschillen:

- Subsidie peuteropvang voordeel € 60.000
Als gevolg van de gewijzigde financiering heeft de Stichting Peuterspeelzalen Koggenland € 80.000 subsidie ontvangen in 2017; de extra middelen die we hiervoor hebben ontvangen van het Rijk hebben we niet volledig besteed. Dit komt door de inkomensgrens op grond waarvan een groep ouders niet in aanmerking zijn gekomen voor de aanvullende gemeentelijke subsidie voor peuteropvang. In het kader van het overgangsjaar 2017 (In 2016 bedroeg de subsidie op basis van de toen geldende subsidieregeling € 138.500) heeft de Stichting Peuterspeelzalen Koggenland eenmalig een extra subsidie peuteropvang 2017 ontvangen van € 58.500.
- Leerlingenvervoer: voordeel € 115.000
Als gevolg van een wijziging in de vervoerscontracten zijn de kosten lager dan begroot (€ 93.000). Daarnaast was er in 2016 een schatting gemaakt voor resterende kosten, aangezien die op het moment van opstellen van de jaarrekening 2016 nog niet volledig

bekend waren. Deze kosten bleken in werkelijkheid mee te vallen. Dit zorgt voor een incidentele baat in 2017 (€ 22.000).

- Regionale nieuwkomersklas voordeel € 34.000
In de begroting 2017 hadden we rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage voor de regionale nieuwkomersklas. Er is nu een andere rijksvergoeding, waarmee de scholen het redden met hun eigen uitkering. Hierdoor wordt er geen beroep op gemeenten gedaan.
- Investering tlv reserve nadeel € 64.000
Voor het plan van aanpak jeugd op straat zijn er in 2017 uitgaven gedaan. Het budget is in 2015 begroot, waarbij de dekking komt uit reserves. Zie overzicht investeringen hierboven. Het effect voor de jaarrekening 2017 is nihil.
- Jeugdzorg nadeel € 620.000
De overschrijding van € 760.000,- komt met name door hogere zorgkosten die de (tweedelijns) zorgaanbieders aan onze inwoners hebben geleverd, in de persoonlijke begeleiding, dagbesteding en kort verblijf ca. € 300.000,-; (1 traject dagbesteding bij een zorgboerderij met focus op onderwijs voor 4 dagdelen per week kost bijvoorbeeld € 30.000,- per jaar).

In 2017 zijn 175 individuele voorzieningen jeugdhulp toegekend versus 104 toekenningen in 2016. Dit is een toename van 68%. Overschrijding op het jeugdhulp budget komt overeen met het landelijke beeld bij de jeugdhulp dat het budget ontoereikend is.

Daarnaast waren er in 2015 en 2016 schattingen gemaakt voor resterende kosten jeugdzorg, aangezien die op het moment van opstellen van de jaarrekening 2015 en 2016 nog niet volledig bekend waren. Deze kosten bleken in werkelijkheid mee te vallen. Dit zorgt voor een incidentele baat in 2017 (€ 140.000). Dit is gestort in de reserve sociaal deelfonds.

- Overige kleine verschillen nadeel € 5.000

Beleidsveld sport, recreatie en sportaccommodaties nadeel € 44.000

Belangrijkste verschillen:

- Investerings nadeel € 40.000

In 2017 is er een subsidie afgegeven aan RK Edo voor dakbedekking. De raad heeft in 2016 ingestemd met dit besluit, dit was ook opgenomen in de begroting 2016. Hierdoor ontstaat een nadeel in 2017, dit komt ten laste van de reserve. Het effect voor de jaarrekening is nihil.

- Overige kleine verschillen nadeel € 4.000

Beleidsveld zorg en voorzieningen

voordeel € 1.300.000

Belangrijkste verschillen:

- Wmo Huishoudelijke hulp voordeel € 290.000
De uitgaven voor de huishoudelijke ondersteuning en de vervoersvoorzieningen zijn minder dan geraamd. Dit heeft onder andere te maken met de scherp ingekochte regionale producten en het effect van de keukentafelgesprekken. Volgens het beleid komt o.a. tijdens het keukentafelgesprekken de (financiële) zelfredzaamheid van de hulpvrager aan bod. Inwoners die (financieel) zelfredzaam zijn kunnen zelf een huishoudelijke hulp regelen en betalen via de particuliere markt. Zij komen dan ook niet in aanmerking voor een Wmo voorziening. Inwoners die niet (financieel) zelfredzaam zijn komen wel in aanmerking voor een Wmo maatwerkvoorziening. Alternatieven, zoals eigen kracht/netwerk, de collectieve vervoersvoorziening en de inzet van vrijwilligers, kunnen vaak een oplossing bieden voor de vervoersbehoefte van de inwoner. Het voordeel wordt gestort in de reserve sociaal deelfonds.
- WMO nieuw voordeel € 830.000
De uitgaven voor Wmo nieuw (individuele – en groepsbegeleiding) zijn lager dan geraamd. Dit komt overeen met het landelijke beeld bij de Wmo dat het volledige budget niet wordt besteed. Dit heeft onder andere te maken met de scherp ingekochte regionale producten en het effect van de keukentafelgesprekken. Alternatieven, zoals eigen kracht/netwerk, voorliggende voorzieningen en de inzet van vrijwilligers, komen tijdens het keukentafelgesprek aan de orde. Het voordeel wordt gestort in de reserve sociaal deelfonds.
- Eigen bijdrage Centraal Administratie Kantoor (CAK) nadeel € 90.000
Op de post eigen bijdrage CAK zien we een nadeel van

€ 90.000, dit komt overeen met de lagere uitgaven op Wmo. De bijstelling is al verwerkt in de begroting 2018. Door lagere zorguitgaven ontvangen we ook minder inkomsten vanuit de eigen bijdragen die CAK landelijk voor gemeenten int.

- Investerings niet besteed voordeel € 125.000
Naar aanleiding van de keuzenotitie sociaal domein is er in 2017 geld beschikbaar gesteld voor diverse onderzoeken, deze gaan plaatsvinden in 2018.
- Diverse vergoedingen voordeel € 45.000
We hebben een uitkering vanuit de reserve beschermd wonen ontvangen en een vergoeding voor regresrecht WMO. Hier hadden we geen rekening mee gehouden in onze begroting.
- Subsidies voordeel € 36.000
Minder aanvragen voor subsidies zorgt voor een onderbesteding van 36.000 op een budget van 214.500.
- Pgb WMO HH voordeel € 30.000
Door terughoudend beleid t.o.v. afgeven van Persoonsgebonden budgetten, hebben we minder uitgegeven dan begroot.
- Restant index beheerscommissies (verzorgingstehuizen) voordeel € 24.000
In 2016 was er een schatting gemaakt voor resterende kosten, aangezien die op het moment van opstellen van de jaarrekening 2016 nog niet volledig bekend waren. Deze kosten bleken in werkelijkheid mee te vallen. Dit zorgt voor een incidentele baat in 2017.
- Overige verschillen voordeel € 10.000

Financieel overzicht sociaal domein

Ontvangsten		<i>primaire begroting 2017 obv dec.circ.2016</i>	<i>begroting 2017 incl. mutaties obv meicirc.2017</i>	<i>totaal ontvangsten cf december circulaire 2017</i>
Jeugd	€	3.367.849	€ 3.441.795	€ 3.439.800
Wmo nieuw	€	2.112.995	€ 2.182.742	€ 2.178.223
participatiewet - reïntegratie	€	146.435	€ 156.499	€ 156.499
Participatiewet - WSW	€	1.068.341	€ 851.279	€ 851.279
Totaal:	€	6.695.620	€ 6.632.315	€ 6.625.801
Uitgaven		<i>primaire begroting 2017</i>	<i>begroting 2017 incl. mutaties</i>	<i>totaal uitgaven 2017</i>
Jeugd	€	3.486.593	€ 3.486.593	€ 4.246.293
Wmo nieuw	€	2.242.046	€ 2.242.046	€ 1.406.716
participatiewet - reïntegratie	€	146.436	€ 156.436	€ 149.960
Participatiewet - WSW	€	1.068.592	€ 851.592	€ 851.317
Totaal:	€	6.943.667	€ 6.736.667	€ 6.654.286
Mutaties reserve sociaal deelfonds:				
onttrekking jeugd				€ 806.493
Storting Wmo				€ (771.507)
Per saldo onttrekking 2017				€ 34.986
Reserve sociaal deelfonds				
		<i>AF</i>	<i>BIJ</i>	<i>Totaal</i>
Stand per 1-1-2017			€	1.926.304
storting restant reserve WMO			€ 1.908.843	
Onttrekking budget Jeugd	€	806.493		
bijdrage in investeringen 2017	€	49.035		
budget jeugd 2015 en 2016 teveel onttrokken			€ 139.151	
Storting Wmo			€ 771.507	
Stand per 31-12-2017				€ 3.890.277

Programma: Wonen & Ondernemen

Programma: Wonen & Ondernemen

Beleidsveld: Omgevingstaken

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Omgevingswet	Ambitiedocument en Plan van Aanpak Omgevingswet vaststellen	Uitvoeren van het project 'Voorbereiding Omgevingswet'. Wij willen een extern deskundige inschakelen om tot een plan van aanpak en ambitiedocument te komen. In de begroting is eenmalig een bedrag van € 50.000 opgenomen.	<p>Op 27 maart 2017 heeft een informatieve en interactieve raadsessie plaatsgevonden. Zowel gemeentelijk als regionaal (onder de vlag van de VVRE) is een projectgroep Omgevingswet ingesteld.</p> <p>Regionaal is een Plan van Aanpak gemaakt in de vorm van het Procesplan regionale implementatie Omgevingswet, dat op 18 december 2017 door de raad is vastgesteld.</p> <p>Door de raad zijn voorlopig procesambities in het kader van de Omgevingswet vastgesteld. Waarschijnlijk zal de raad in de zomer van 2018 de procesambities Omgevingswet definitief vaststellen</p> <p>Het nieuwe bestemmingsplan dorpskernen is bij het Ministerie van I&M aangemeld (en gehonoreerd) als experiment in het kader van de Crisis- en Herstelwet. Dit houdt in dat het bestemmingsplan al in de geest van de nieuwe Omgevingswet</p>

			mag worden opgesteld. In 2018 wordt gestart met de voorbereiding van het Omgevingsplan Dorpskernen.
--	--	--	---

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓		✓	De ingangsdatum van de omgevingswet is uitgesteld
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	In vervolg op het vastgestelde Procesplan Regionale Implementatie Omgevingswet zullen de (proces)ambities rond de implementatie in de zomer van 2018 door de raad worden vastgesteld.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Het bestaande beleid op het gebied van duurzaamheid voortzetten	Bestaand duurzaamheidsbeleid voortzetten	Op het gebied van duurzaamheid gaan we door met het bestaande beleid, waarbij we blijven participeren in het regionaal Duurzaam Bouwloket, diverse ontwikkelingen en activiteiten faciliteren (zonneweides, wijkaanpak, groepsinkoop zonnepanelen) en zelf duurzaamheidsmaatregelen meenemen bij nieuwbouw en groot onderhoud.	In samenwerking met Duurzaam Bouwloket hebben weer diverse bewonersbijeenkomsten plaatsgevonden. Daarnaast zijn de plannen voor de zonneweiden in Oudendijk en Jaagweg in voorbereiding en is er in juni een inspiratiesessie voor de raad georganiseerd. Verder hebben wij op een informatieavond de sportverenigingen een energiescan aangeboden voor de verduurzaming van hun sportaccommodaties.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
De kwaliteit en continuïteit in uitvoering van wettelijk verplichte natuur- en milieutaken waarborgen	De benodigde capaciteit organiseren voor een goede uitvoering van de natuur- en milieutaken. Eventueel door het overbrengen van taken naar de RUD.	We gaan in overleg met de RUD om de natuur- en milieutaken bij hen onder te brengen. Dit vraagt ook aanpassing in de werkprocessen en afstemming van werkzaamheden. De gemeente behoudt hier een regierol (gemeente blijft bevoegd gezag en maakt het beleid) maar de uitvoering ligt bij de RUD. Als we naar vergelijkbare gemeenten kijken, kan de extra inzet van de RUD oplopen tot een kostenpost van ca. € 300.000. Wij gaan onderzoeken of dit opweegt tegenover alternatieven, zoals externe inhuur. In ieder geval is de inzet om tot een gefaseerde overdracht te komen. In de kadernota 2017 en begroting 2017 is rekening gehouden met een bedrag van € 200.000.	Alles afwegende en na intensief overleg met de RUD is overeenstemming bereikt over de overdracht van milieutaken en de bijbehorende gemeentelijke bijdrage. Dit heeft geleid tot een hogere gemeentelijke bijdrage. Via de zomernotitie is dit reeds in de begroting verwerkt.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓		✓	✓	In de begroting is al rekening gehouden met € 200.000 verhoogde gemeentelijke bijdrage aan de RUD. Deze verhoging komt uit op € 250.000. Wij stellen voor de begroting bij te ramen met bedrag van € 50.000.
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	

Achtergrondontwikkelingen	Beleidskader
	<p>De activiteiten van het woningbedrijf zijn grotendeels ingekaderd door de Huisvestingswet, Huisvestingsverordening en huurwetgeving. Op 22 juni 2015 is een actualisatie van de Huisvestingsverordening vastgesteld op basis van de nieuwe Woningwet (juli 2015).</p> <p>Op 8 april 2013 is het onderhouds- en verkoopbeleid vastgesteld. Met dit beleid is Koggenland de weg ingeslagen van strategisch voorraadbeheer en meer projectmatig onderhoud. Daarnaast zijn de gemeentelijke Structuurvisie en regionale woonvisie richtinggevend voor met name de nieuwbouwprojecten van het woningbedrijf.</p> <p>Naar aanleiding van de raadsinformatiebijeenkomst oktober 2017 zal in 2018 een visie/missie en uitvoeringsprogramma opgesteld worden voor het woningbedrijf. Op basis hiervan kunnen aanbevelingen opgesteld worden met betrekking tot procesverbeteringen en de bedrijfsvoering.</p> <p>Financiële aspecten</p> <p>Onderzocht wordt of het woningbedrijf vennootschapsbelastingplichtig is. Uitgangspunt is dat het beheer van onze woningen kan worden beschouwd als "normaal vermogensbeheer" en dat er geen sprake is van een economische activiteit. De komende jaren wordt een en ander duidelijk. In 2017 is rekening gehouden met een heffing van € 582.000. Zie ook de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.</p>

Woningvoorraad

De in 2017 verwachte vier nieuwe woningen in het plan Langereis zullen in het eerste half jaar 2019 worden gerealiseerd. Daarnaast bereiden we plannen voor op de locatie Bavo en De Tuinen in Ursem. De zes huurwoningen in Berkhout in het plan Lijsbeth Tijs zijn gerealiseerd.

Eén van de uitgangspunten voor het woningbedrijf is om in omvang ongeveer gelijk te blijven. Een omvang van circa 700 woningen is een geschatte 'ondergrens' om een gezonde bedrijfsorganisatie te behouden.

Op dit moment heeft het woningbedrijf ongeveer 835 (december 2017) woningen in bezit. Het verloop is als volgt:

Jaar	Verkocht	Gebouwd
2010	2	22
2011	3	25
2012	3	12
2013	14	8
2014	20*	2
2015	18*	12
2016	1	7
2017	10	6
Totaal	61	81

* dit is exclusief 19 woningen Meerzicht in Scharwoude. Deze zijn verkocht, maar blijven voor de komende 10 jaar in verhuurde staat door Meerzicht Invest.

Het verouderde en versnipperd woningbezit komt in aanmerking voor verkoop. De rest willen we behouden en doorverhuren. Een deel daarvan is aan groot onderhoud toe.

In 2015 is een pilotproject gestart waarbij 3 woningen door 3 aannemers volledig zijn gerenoveerd. De ervaringen bij dit project worden meegewogen om het renovatieprogramma voor de komende jaren vorm te geven. In 2017 wilde we deze werkwijze opschalen naar 9 woningen. Gelet op de complexiteit en beperkte capaciteit is besloten dit in 2018 voor te bereiden.

Exploitatie Woningbedrijf

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Huurontvangsten	€ 5.108	€ 5.126	€ 4.971
Vergoedingen	€ 19	€ 21	€ 19
Overige baten	€ 9	€ -	€ 7
Rijksbijdragen	€ -	€ -	€ -
Boekwinst verkoop woningen	€ 1.145	€ 400	€ 139
Bedrijfsopbrengsten	€ 6.281	€ 5.547	€ 5.136
BEDRIJFSLASTEN			
Afschrijvingen	€ 910	€ 901	€ 865
Onderhoudslasten	€ 1.381	€ 1.200	€ 1.179
Huurderiving leegstand	€ 51	€ 35	€ 28
Huurderiving oninbaar	€ 6	€ 5	€ 9
Overige bedrijfslasten:			
Belastingen	€ 191	€ 198	€ 182
Verhuurdersheffing	€ 625	€ 627	€ 563
Diverse kosten	€ 105	€ 69	€ 149
Doorberekende uren	€ 310	€ 310	€ 390
Bedrijfslasten	€ 3.579	€ 3.345	€ 3.365
Rentebaten	€ 2	€ 1	€ 4
Bijdrage Algemene Dienst	€ 1.722	€ 1.736	€ 1.729
Negatief renteresultaat	€ 1.720	€ 1.735	€ 1.725
Bedrijfsresultaat			
Voordelig	€ 982	€ 467	€ 46

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Voorzien in voldoende sociale huurwoningen om aan de gestegen vraag tegemoet te komen.	Versnelling in de bouw van sociale huurwoningen realiseren	<ul style="list-style-type: none"> - Realisatie huurwoningen locatie Langereis - Planvorming locaties Bavo en De Tuinen - Planvorming locatie Hofland door woningcorporatie De Woonschakel 	<p>De genoemde bouwlocaties zijn versneld in voorbereiding genomen. Niettemin verloopt dit minder snel dan verwacht.</p> <p>In plan De Tuinen zijn in de 1^e fase geen huurwoningen opgenomen. Het woningbedrijf heeft voldoende voorraad in Ursem</p>

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓		✓	Bouw huurwoningen Langereis en Hofland hebben in de planning circa 6 maanden vertraging opgelopen. Beiden starten medio derde kwartaal 2018.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Structureel via ketensamenwerking renoveren	De nieuwe renovatiewerkwijze opschalen naar 9 woningen	Renovatieproject opschalen naar 9 woningen in 2017	Locatieselectie en verkennende voorbereiding.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓		✓	Vanwege prioritering is de voorbereiding verschoven naar 2018.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Komen tot een toekomst vaste financiële borging van het onderhoud in de openbare ruimte, behorend bij het vastgestelde kwaliteitsniveau (baggeren, beschoeiingen en groen).	Beschikbaar hebben van actuele MJOP's voor, baggeren, beschoeiingen en groen.	Voor baggeren, beschoeiingen en groen MJOP's opstellen en verwerken in de meerjarenbegroting.	Het MJOP Groen 2018-2022 is in december 2017 vastgesteld door de Raad.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	👎	✓	Gezien de omvang van het MJOP groen en het tijdsbeslag die dit meebracht voor 2017 zijn de MJOP's bruggen en beschoeiingen doorgeschoven naar 2018. Voor het baggeren geldt dat in maart 2018 een eerste oriënterende gesprek met het HHNK is over hoe een mogelijke overdracht er uit kan komen te zien.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Aanpak chemievrije onkruidbestrijding evalueren en zo nodig bijstellen	Behoud van een aanvaardbaar beeld van de openbare ruimte, ondanks het verbod op chemische onkruidbestrijding.	In 2016 en 2017 doen we ervaring op met de nieuwe werkwijze en het straatbeeld dat daardoor ontstaat. Na het groeiseizoen 2017 willen we bekijken of de aanpak bijstelling nodig heeft	Chemievrije onkruidbestrijding is nu onderdeel van het MJOP Groen hiermee zijn de kosten geborgd. Deze aanpak is op dit moment de beste qua beeld/kwaliteit. Andere methodes zijn duurder maar geven niet een significant beter resultaat.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	👎	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	Raad heeft met de vaststelling MJOP groen reeds ingestemd met aanvullend budget.

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Financiële borging onderhoud wegen	Dit speerpunt is feitelijk komen te vervallen door het raadsbesluit van december 2016 tot vaststelling van het MJOP Wegen en bijbehorende onderhoudsvoorziening. Daarmee had dit niet in 2017 benoemd moeten zijn.		

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓		✓	✓	
Jaarverslag 2017	-	-	-	-	

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Besluitvorming project NGA / Snel internet	Besluitvorming opstarten project aanleg gemeentebreed glasvezelnetwerk	Voortzetten overleg met provincie, regiogemeenten en eventuele initiatiefnemers over glasvezel. Besluit voor de uitvoering van het project 'Aanleg glasvezelnetwerk' voorbereiden.	In het derde kwartaal 2017 is er een overeenkomst getekend met E-fiber. De campagne t.b.v. de vraagbundeling (min 40%) gaat in maart 2018 van start. Uitgangspunt start aanleg is eind 2018.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	

Speerpunt	Doelstelling 2017	Wat wilden we doen?	Wat hebben we gedaan?
Aansluiting bij regionale Destinatie Marketing Organisatie (DMO) 'Holland boven Amsterdam'	Start regionale Destination Marketing Organisatie als onderdeel van 'Holland boven Amsterdam'	Aansluiten bij regionale DMO door het betalen van een jaarlijkse bijdragen van € 12.000.	Via het Ontwikkelingsbedrijf NHN, dragen wij bij aan het DMO. 'Holland boven Amsterdam' is inmiddels ondergebracht bij het ONHN waar de gemeente Koggenland aan bijdraagt.

Verantwoording	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's	Bijzonderheden / toelichting
Zomernotitie 2017	✓	✓	✓	✓	
Jaarverslag 2017	✓	✓	✓	✓	

Programma Wonen & Ondernemen: Beleidsindicatoren

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Nederland
Taakveld: economie				
banen	per 1.000 inwoners 15-64 jr	2016	562,7	744
vestigingen	per 1.000 inwoners 15-64 jr	2016	146,9	134
netto arbeidsparticipatie	%	2016	69,9%	65,8%
functiemenging	%	2016	46,9	52,1
Taakveld: Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV):				
nieuwbouwwoningen	aantal per 1.000 woningen	2015	8,3	6,4
Taakveld: volksgezondheid en milieu				
huishoudelijk restafval	kilogram per inwoner	2016	138	187
hernieuwbare elektriciteit	%	2016	23,4	12,6

Toelichtingen:

Banen: Sinds 2001 is het aantal banen in de gemeente Koggenland toegenomen met 17,1%.

Vestigingen: Sinds 2001 is het aantal vestigingen in de gemeente Koggenland toegenomen met 32,9%.

Netto arbeidsparticipatie: het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking (in de leeftijd van 15-64 jaar).

Functiemenging: (bron: LISA): De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Voor Koggenland ligt de index iets onder het landelijk gemiddelde, maar vergelijkbaar met gemeenten van gelijke omvang en niet-stedelijke gemeenten.

Huishoudelijk restafval: (Bron: CBS): Niet gescheiden, huishoudelijk afval. Daling restafval komt door invoering oranje bak. Opgemerkt moet worden dat deze pas in 2e kwartaal 2016 is ingevoerd. Cijfers 2017 worden daarom naar verwachting nog lager.

Hernieuwbare elektriciteit: (Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor): Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hier scoort Koggenland relatief hoog, met name vanwege elektriciteit uit wind en zon.

Programma Wonen en Ondernemen: wat heeft het gekost?

Beleidsvelden		Jaarrekening 2016	Primaire begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017
Omgevingstaken Woningbedrijf Grondbedrijf Openbare ruimte Economie en toerisme	Lasten:				
		€ 554.912	€ 774.350	€ 924.350	€ 954.033
		€ 5.094.205	€ 5.081.379	€ 5.081.380	€ 5.301.173
		€ 1.716.113	€ 833.340	€ 833.341	€ 259.094
		€ 8.031.385	€ 7.158.043	€ 7.256.320	€ 6.936.242
		€ 71.261	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.675
	Totaal lasten:	€ 15.467.876	€ 13.927.112	€ 14.175.391	€ 13.531.217
Omgevingstaken Woningbedrijf Grondbedrijf Openbare ruimte Economie en toerisme	Baten:				
		€ 567.653	€ 522.500	€ 764.355	€ 969.128
		€ 5.140.517	€ 5.548.199	€ 5.548.199	€ 6.282.700
		€ 1.744.303	€ 811.340	€ 811.341	€ 0
		€ 750.897	€ 565.183	€ 565.183	€ 394.626
		€ 7.681	€ 4.400	€ 4.400	€ 4.135
	Totaal baten:	€ 8.211.051	€ 7.451.622	€ 7.693.478	€ 7.650.589
Saldo programma		€ 7.256.825	€ 6.475.490	€ 6.481.913	€ 5.880.629

Programma Wonen en Ondernemen: overzicht investeringen

Beleidsveld	Investerings					
	Restant van beschikbaar gesteld krediet	nieuw beschikbaar gesteld in 2017	Realisatie 2017	Restant krediet 2017	Datum besluit	Toelichting
omschrijving krediet						
Omgevingstaken						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Regionale structuurvisie West/Friesland	€ 595	€ -	€ 950	€ -355	RB 22-06-2015	Afsluiten 2017
<i>Subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 595	€ -	€ 950	€ -355		
<i>kredieten naar balans</i>						
aanvullend krediet startersleningen	€ 450.000	€ -	€ -	€ 450.000	RB 11-02-2013	Loopt nog
<i>Subtotaal kredieten naar balans</i>	€ 450.000	€ -	€ -	€ 450.000		
Totaal Beleidsveld omgevingstaken	€ 450.595	€ -	€ 950	€ 449.645		
Grondbedrijf						
<i>Kredieten naar balans</i>						
Voorbereidingskrediet De Tuinen	€ 79.750	€ -	€ 49.652	€ 30.098	RB 20-6-2016	Loopt nog
Ontwikkeling locatie Langereis Ursem	€ 75.000	€ -	€ -	€ 75.000	RB 23-02-2015	Loopt nog
Totaal beleidsveld grondbedrijf	€ 154.750	€ -	€ 49.652	€ 105.098		
Woningbedrijf						
<i>Kredieten naar balans</i>						
6 huurwoningen oliesloot Lijsbeth Tijs Berkhout	€ 579.749	€ -	€ 571.006	€ 8.743	RB 7-3-2016	Afsluiten 2017
4 huurwoningen Langereisschool Noorddijkerweg Ursem	€ 685.000	€ -	€ -	€ 685.000	RB 19-12-2016	Uitgaven komen in 2018
Aankoop 6 woningen Buitenplaats De Burgh		€ 1.098.600	€ 102.007	€ 996.593	RB 10-07-2017	Loopt nog
4 huurwoningen Bavo			€ 16.567	€ -16.567		Nieuw nog geen raadsbesluit in 2017
Totaal beleidsveld woningbedrijf	€ 1.264.749	€ 1.098.600	€ 689.580	€ 1.673.769		
Openbare ruimte						
<i>Kredieten tlv reserves</i>						
Realisatieovereenkomst Westfrisiaweg	€ 207.464	€ -	€ -	€ 207.464	RB 13-12-2010	Betaling restant na realisatie medio 2017-2018
parkeervoorziening winkelcentrum Obdam	€ 65.500	€ -	€ 72.002	€ -6.502	RB 7-3-2016	Afsluiten 2017
Verkeersveilige schoolomgevingen	€ 26.664	€ -	€ 2.149	€ 24.515	RB 26-05-2014	Krediet beschikbaar houden voor vervolgmaatregelen scholen
Financiële bijdrage N243	€ 26.416	€ -	€ -	€ 26.416	RB 18-4-2016	Loopt eind 2018 af
Aanleg trottoir Het Gors Ursem		€ 121.000	€ 99.549	€ 21.451	RB 17-07-2017	Afsluiten 2017
Provinciale aanleg trottoir Het Gors Ursem		€ -44.100	€ -35.280	€ -8.820	RB 17-07-2017	Afsluiten 2017
<i>subtotaal kredieten tlv reserves</i>	€ 326.044	€ 76.900	€ 138.420	€ 264.524		
<i>Kredieten naar balans</i>						
Nieuwe machines buitendienst 2015	€ 124.591	€ -	€ 82.366	€ 42.225	CB 30-09-2015	Afsluiten 2017
Machines buitendienst 2017	€ -	€ 46.100	€ -	€ 46.100	CB 26-09-2017	Afsluiten 2017
<i>subtotaal kredieten naar balans</i>	€ 124.591	€ 46.100	€ 82.366	€ 88.325		
Totaal Beleidsveld openbare ruimte	€ 450.635	€ 123.000	€ 220.786	€ 352.849		
Totaal Programma Wonen & ondernemen	€ 2.320.729	€ 1.221.600	€ 960.968	€ 2.581.361		

Financiële verantwoording programma Wonen & ondernemen

Investerings:

Voor wat betreft voor projecten beschikbaar gestelde kredieten zijn er geen specifieke bijzonderheden. Er is op dit moment geen sprake van verwacht tekort op kredieten of onderbenutting door uit- of afstel. Een aantal kredieten heeft langere doorlooptijd omdat de uitvoering een lange termijn kent (zoals wandelroutenetwerk, fietspad Markermeerdijk). En van een aantal kredieten loopt de (financiële) afwikkeling nog door in 2018.

De opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2017:

Omgevingstaken: **voordeel € 175.000**

Belangrijkste verschillen:

- Uitvoering milieutaken voordeel € 22.000
Op de post overige baten is een voordeel ontstaan omdat de baten niet zijn begroot. Deze baten bestaan uit restitutie RUD N-H (15.000) en subsidiebijdragen in verband met verduurzaming bestaande bouw.
- Bestemmingsplannen voordeel € 10.000
Door minder inhuur van personeel is er op de post personeel van derden een onderschrijding van € 33.000.
De post bijdrage bestemmingsplannen heeft door minder aanvragen minder opbrengsten van € 40.000.

De post investeringen heeft een onderschrijding van € 20.000. Deze onderschrijding wordt veroorzaakt door het niet uitgeven van de investering "proces begeleiden en opstellen nota van uitgangspunten" van € 50.000.
De overige kredieten van € 30.000 komen ten laste van de reserve. Het effect voor de jaarrekening is nihil.

- Handhaving voordeel € 49.000
De post diversen laat een voordeel zien van € 32.000. Deze wordt veroorzaakt doordat de kosten voor handhavingsacties in

2017 minder waren dan geraamd en de kosten voor toezicht op de recreatieterreinen dit jaar lager zijn uitgevallen.

- Bouwen en wonen voordeel € 40.000
De post welstandadvieskosten heeft een overschrijding van € 15.500 doordat er meer bouwplannen zijn voorgelegd aan de welstandscommissie dan was geraamd (zie meer inkomsten bouwleges). De post diensten van derden heeft een onderschrijding van € 56.500. In de zomernotitie 2017 is de post diensten van derden bijgeraamd met € 100.000 vanwege fors toegenomen aanvragen omgevingsvergunningen. De werkelijke externe inhuur was minder dan begroot.
- Leges omgevingsvergunning voordeel € 154.000
Op de post leges omgevingsvergunning is € 154.000 meer ontvangen als gevolg van verhoogde bouwactiviteiten in 2017.
- Exploitatie Polderweijde nadeel € 133.000
In de begroting 2017 is er geen rekening gehouden met de wijziging van de verslaggevingsregels BBV op het gebied van het grondbedrijf. In de jaarrekening zijn deze verslaggevingsregels wel verwerkt. De baten zijn overgeboekt naar de balans. Dit geeft een nadeel van € 133.000.

Woningbedrijf

voordeel € 514.000

In de begroting 2017 is het bedrijfsresultaat woningbedrijf begroot op € 467.000 positief. Het werkelijke positieve bedrijfsresultaat van 2017 is € 981.500. Dit levert een voordeel op van € 514.000 ten opzichte van de begroting 2017.

In de begroting 2017 is uitgegaan van de verkoop van 4 woningen (€ 400.000) in werkelijkheid zijn er 10 woningen verkocht (€ 1.145.500).

Belangrijkste verschillen:

- Nadeel onderhoud € 181.000 ten gevolge van meer mutaties en ketelvervanging (bij de ketelvervanging is een stukje duurzaamheid ingebracht welke deels gecompenseerd wordt door huuropbrengsten), niet voorzien groot onderhoud van een woning en gehele renovatie van meerdere badkamers.
- Extra boekwinst verkoop woningen (totaal 10 stuks) € 745.500
- Extra kosten automatisering € 27.500.

Het resultaat van het Woningbedrijf wordt verrekend met de Reserve Woningbedrijf en heeft geen gevolgen voor de gemeentelijke exploitatie.

Grondbedrijf

nadeel € 237.000

Het resultaat van het Grondbedrijf wordt verrekend met de Reserve Grondbedrijf en heeft eveneens geen gevolgen voor de gemeentelijke exploitatie. De belangrijkste verschillen ten opzicht van de begroting 2017 van het grondbedrijf zijn toegelicht in de paragraaf Grondbedrijf.

Openbare Ruimte

voordeel € 150.000

Belangrijkste verschillen:

- Buitendienst voordeel € 34.000
De post kapitaallasten heeft een onderschrijding van € 25.000.

- Onderhoud wegen nadeel € 92.000
Op de post investeringen is een overschrijding van € 72.000. In 2016 heeft de raad ingestemd met de uitvoering van de werkzaamheden. Door de uitvoering in 2017 komt dit ten laste van de reserve. Het effect voor de jaarrekening is nihil.

- Openbare verlichting voordeel € 26.000
De post energie heeft door het gebruik van LED een onderschrijding van €26.000.

- Openbaar groen voordeel € 148.000
Op de post verhuur grondbedrijf is een voordeel van € 50.000. De huuropbrengsten van gronden van het grondbedrijf die nog niet in exploitatie zijn genomen zijn niet meegenomen in de begroting.

De post verkoop onroerende goederen heeft een voordeel van € 80.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door de verkoop van twee grote percelen.

Economie en toerisme

Op het beleidsveld economie en toerisme zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Paragrafen

Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, kortweg het BBV, behandelt in titel 2.3 de paragrafen. In deze paragrafen worden de beleidslijnen neergelegd over relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.

Er zijn 7 verplichte paragrafen te weten:

- Lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Grondbedrijf

Daarnaast hebben we nog een extra, niet verplichte, paragraaf toegevoegd:

- Fiscale paragraaf, in verband met de gevolgen van de invoering vennootschapsbelasting voor de gemeenten.

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de gemeentelijke belastingen, heffingen en leges de belangrijkste inkomstenbronnen. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de lokale heffingen en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Bij de lokale heffingen wordt onderscheid gemaakt in:

- heffingen die als algemeen dekkingsmiddel kunnen worden ingezet;
- heffingen waar prestaties tegenover staan (bestemmingsheffingen).

Algemene dekkingsmiddelen

De lokale heffingen die onder de algemene dekkingsmiddelen vallen zijn:

- onroerende-zaakbelastingen
- hondenbelasting
- forensenbelastingen

Beleid lokale heffingen

Een beleid voor en over de lokale belastingen is niet vastgelegd. Jaarlijks worden de tarieven aangepast met een correctie voor de inflatie. Bij de onroerende zaakbelastingen houden we eveneens rekening met de gemiddelde waardeontwikkeling van de objecten: woningen en bedrijfsgebouwen.

Onroerende-zaakbelastingen

Onder de naam "onroerendezaakbelastingen" worden drie directe belastingen geheven, te weten:

1. een eigenarenbelasting van de eigenaar van een woning;
2. een eigenarenbelasting van de eigenaar van een niet-woning;
3. een gebruikersbelasting van de gebruiker van een niet-woning.

Bij de kerntakendiscussie is besloten om de opbrengst van de OZB verhogen. Uitgangspunt hierbij was dat we het tarief verhogen naar het laagste OZB tarief van de West-Friese gemeenten. De raad heeft besloten om deze verhoging te spreiden over twee jaar, te weten 50% in 2016 en 50% in 2017.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven voor het houden van één of meerdere honden. De houder van de hond(en) krijgt de aanslag. De opbrengst is vrij te besteden en wordt (gedeeltelijk) gebruikt voor het ruimen van hondenpoep.

Bij de behandeling van de begroting 2017 heeft u besloten om de opbrengst hondenbelasting structureel te verlagen van € 90.000 naar € 30.000 en te besteden aan het voorkomen van overlast en het ruimen van hondenpoep.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin. Besloten is om vanaf het belastingjaar 2016 het tarief in 2 jaar te verhogen tot het gemiddelde tarief binnen de regio West-Friesland.

Bestemmingsheffingen

In Koggenland zijn de volgende bestemmingsheffingen van toepassing:

- rioolheffing
- afvalstoffenheffing
- grafrechten
- leges

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een zelfstandig eigendom dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.

De basis voor de berekening van de tarieven is het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) en de aan het riool gerelateerde kosten zoals eerder is aangegeven bij de kerntakendiscussie ad € 358.000. De aan het riool gerelateerde kosten komen ten laste van de voorziening riolering. De verhoging heeft daardoor geen directe gevolgen voor de belastingplichtige.

Vanaf 2016 is het tarief kostendekkend.

Belastingplicht

In augustus 2017 bent u geïnformeerd over het onderzoek rioolheffing West-Friese gemeenten, uitgevoerd door het Centrum voor Onderzoek van de Economie voor Lagere Overheden (COELO). Doel van het onderzoek was om na te gaan op welke wijze de rioolheffing wordt verrekend met de woningcorporaties en om na te gaan hoe meer eenheid kan worden verkregen in de verrekening van de kosten voor de rioolheffing. In het najaar van 2017 is het rapport beschikbaar gekomen en besproken in het bestuurlijk overleg tussen de Westfriese gemeenten en vertegenwoordigers van de woningcorporaties. Op grond van de resultaten van het onderzoek en de standpunten van de deelnemende gemeenten zal het college in april 2018 komen met een voorstel over de wijze van rioolheffing voor de inwoners van Koggenland.

Afvalstoffenheffing

Huisvuilcentrale (HVC) verzorgt voor de gemeente Koggenland de inzameling en verwerking van het huishoudelijke afval. De afvalstoffenheffing is gebaseerd op de kosten die HVC ons in rekening brengt.

Uw Raad heeft als speerpunt gesteld dat de gemeentelijke heffingen volledig kostendekkend worden. Daarom worden alle kosten die gerelateerd zijn aan het ophalen van het huishoudelijk afval doorberekend in het tarief. De verhoging ad € 336.000 wordt verdeeld over 4 jaar (jaarlijks € 84.000) en komt tot stand door de tarieven afvalstoffenheffing tot en met het belastingjaar 2019 vast te stellen.

Daarbij is geen rekening gehouden met de jaarlijks stijgende kosten van de HVC. Dit leidt uiteindelijk tot een lagere kostendekking dan gewenst. Dit wordt gecorrigeerd in de tarieven afvalstoffenheffing 2018.

Lastenverlichting

In december 2016 heeft uw raad besloten om het overschot uit de jaarrekening 2015 aan de belastingplichtigen uit te betalen. De terugbetaling zou plaatsvinden via een korting op de gemeentelijke aanslag. Niet iedereen komt in aanmerking voor de lastenverlichting, enkel de huishoudens, die op 1 januari 2017 in de gemeente Koggenland staat ingeschreven en ieder in Koggenland gevestigd bedrijf, die op 1 januari 2017 gebruik maakt van een bedrijfspand. Per huishouden of per bedrijf wordt eenmalig € 65,- uitgekeerd via een aftrek op de aanslag gemeentelijke belastingen 2017. Er is voor € 622.000 aan lastenverlichting uitgekeerd.

Overzicht tarieven lokale heffingen 2016-2017

Tarieven diverse heffingen en belastingen		
	2016	2017
Onroerende zaakbelastingen		
eigenaren woningen	0,0868%	0,0936%
eigenaren niet-woningen	0,1019%	0,1353%
gebruikers	0,0823%	0,1109%
Afvalstoffenheffing		
eenpersoonshuishoudens	€ 239,94	€ 247,44
meerpersoonshuishoudens	€ 325,67	€ 335,84
Rioolheffing		
woningen	€ 137,00	€ 137,00
niet-woningen (< 3 M3)	€ 35,00	€ 35,00
niet-woningen (> 5 personen)	€ 274,00	€ 274,00
niet-woningen (< 5 personen)	€ 137,00	€ 137,00
kamers verzorgingstehuis	€ 35,00	€ 35,00
vaste standplaats camping	€ 100,00	€ 100,00
passantenplaats camping	€ 14,00	€ 14,00
Hondenbelasting		
1e hond	€ 47,58	€ 16,00
2e hond	€ 83,80	€ 28,00
elke volgende hond	€ 115,35	€ 38,50
per hondenkennel	€ 339,22	€ 113,00
Forensenbelasting		
stacaravan / chalet	€ 118,02	€ 177,48
woning	€ 238,40	€ 360,75

Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden, kortweg COELO, stelt jaarlijks een atlas van de lokale lasten op. Het COELO berekent de belastingdruk in de gemeente. Deze lastendruk bestaat uit de onroerende-zaakbelastingen (met een gemiddelde woningwaarde), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, zie overzicht lokale lasten 2017 hiernaast:

Omschrijving	rekening 2016	begroting 2017	rekening 2017
algemene dekkingsmiddelen:			
onroerende zaakbelasting gebruiker	€ 300.019	€ 382.862	€ 391.591
onroerende zaakbelasting eigenaren	€ 2.196.491	€ 2.531.745	€ 2.529.234
hondenbelasting	€ 91.962	€ 30.000	€ 30.152
forensenbelasting	€ 64.752	€ 86.828	€ 98.663
totaal algemene dekkingsmiddelen	€ 2.653.224	€ 3.031.435	€ 3.049.640
heffingen:			
rioolheffing	€ 1.389.433	€ 1.388.960	€ 1.401.165
afvalstoffenheffing	€ 2.708.992	€ 2.852.119	€ 2.818.678
leges burgerlijke stand / bevolkingsre	€ 18.298	€ 30.000	€ 11.944
leges huwelijken/partnerschap	€ 22.053	€ 20.000	€ 21.796
leges rijbewijzen	€ 70.899	€ 52.000	€ 91.949
leges reisdocumenten	€ 123.278	€ 100.000	€ 131.944
leges wabo-vergunningen	€ 436.835	€ 425.000	€ 579.124
marktgeden	€ 7.681	€ 1.200	€ 1.242
totaal heffingen	€ 4.777.469	€ 4.869.279	€ 5.057.842
totaal	€ 7.430.693	€ 7.900.714	€ 8.107.482

Overzicht lokale lasten 2017

Koggenland	
Eénoudergezinnen	€ 604
Meerpersoonshuishouden	€ 692
Gemiddelde provincie NH	
Eénoudergezinnen	€ 624
Meerpersoonshuishouden	€ 708

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Het is mogelijk om voor de aanslagen riool- en afvalstoffenheffing en voor de onroerende zaakbelastingen kwijtschelding te krijgen. Om daarvoor in aanmerking te komen moet er een inkomen zijn op of onder het sociaal minimum. Verder betrekken we het vermogen en de schulden in de beoordeling van het verzoek.

Op het gebied van de kwijtschelding van belastingen werkt de gemeente nauw samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in Heerhugowaard. Gegevens worden uitgewisseld en beslissingen worden overgenomen. Onderstaande geven wij u een overzicht van het aantal toekenningen van kwijtschelding en de kwijtgescholden bedragen. Ook kan de financiële positie van medebewoners een rol spelen. De norm voor de kwijtschelding bedraagt 100%.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen						
jaar	rioolheffing		afvalstoffenheffing		totaal	
	toekenningen	kwijtschelding	toekenningen	kwijtschelding	toekenningen	kwijtschelding
2013	200	€ 36.981	199	€ 47.496	399	€ 84.477
2014	175	€ 30.561	200	€ 50.315	375	€ 80.876
2015	185	€ 19.776	210	€ 38.857	395	€ 58.633
2016	176	€ 21.909	170	€ 45.871	346	€ 67.780
2017	193	€ 25.773	198	€ 55.002	391	€ 80.775

Een daadwerkelijke verklaring van de toename van het aantal verzoeken en het bedrag van de kwijtschelding hebben we niet. In de jaren 2015 en 2016 was de daling het gevolg van het onderzoek naar de vermogenspositie van de aanvragers.

Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

Definitie

Een verbonden partij is een organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Is er alleen een financieel of alleen een bestuurlijk belang dan is er geen sprake van een verbonden partij.

Gemeentelijk belang

Een belang van een verbonden partij komt veelal voort uit het publieke belang van de gemeente. De verbonden partij voert dus een publieke taak uit voor de gemeente als verlengt lokaal bestuur. In een aantal gevallen heeft de rijksoverheid de gemeenten verplicht dat een verbonden partij dit belang voor de gemeente uitvoert, zoals de Veiligheidsregio NHN.

Verantwoordelijkheid

De gemeente is en blijft echter verantwoordelijk voor de taken die de verbonden partij uitvoert. Als de uitvoering van de publieke taak aan een verbonden partij is overgedragen vermindert de (directe) sturing vanuit de gemeente. Verbonden partijen wordt immers gezamenlijk door de deelnemende gemeenten aangestuurd.

Bijdrage verbonden partij en risico's

Met regelmaat moeten we nagaan of de doelstellingen van de gemeente en die van de verboden partij nog gelijk zijn. Het is daarom van belang dat er een beeld is van de bijdrage die de verbonden partij namens de gemeente levert en de risico's die daarmee gepaard gaan. Daarbij moeten we letten op de bestuurlijke kant, de organisatorische en de financiële risico's.

De (nieuwe) beleidsontwikkelingen zijn in de paragraaf opgenomen. In deze paragraaf kijken we dus niet alleen naar de financiële informatie en de risico's voor de gemeente.

Visie en beleidsvoornemens

Provincie

De provincie Noord-Holland heeft in haar kaderbrief geadviseerd aan de gemeente meer sturing en regie te geven. De gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de financiële positie van de gemeenschappelijke regelingen. Een meerjarenbeleidsplan met de financiële gevolgen kan daarbij een hulpmiddel zijn.

Zienswijzen gemeenschappelijke regelingen

In de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) is opgenomen dat de gemeenschappelijke regelingen vóór 15 april de jaarrekening over het voorafgaande jaar en de begroting voor het komende jaar bij de deelnemers indienen. De raden van de deelnemende gemeenten bereiden daarover hun zienswijze voor, plegen onderling overleg en maken tenslotte hun zienswijze kenbaar aan het dagelijks bestuur. Die neemt deze zienswijze mee in de voorstellen aan het algemeen bestuur tot vaststelling van de jaarrekening, de beleidsvoornemens, de begroting voor het komende jaar en het meerjarenperspectief.

In de vergadering van 20 juni 2016 heeft de raad de zienswijze over o.a. de beleidsvoornemens en de begroting 2017 van de gemeenschappelijke regelingen vastgesteld. In het algemeen werd ingestemd met de voorliggende stukken.

Wel werd opgemerkt dat nog niet alle regelingen voldeden aan de voor de regelingen nieuwe voorschriften zoals deze in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn opgenomen. Er werd op gewezen om in de volgende begrotingen wel aan deze nieuwe voorschriften te voldoen.

Project informatievoorziening

De presidia van de raden van de 17 gemeenten in de regio Noord-Holland Noord stemde in met een project met als doel om producten te leveren die tot verbetering leiden in de informatievoorziening vanuit de gemeenschappelijke regelingen. In 2017 is een advies voorbereid om deze informatievoorziening te verbeteren om zo de raden meer grip te geven op de gemeenschappelijke regelingen. Het advies bestond uit de volgende onderdelen:

- het voor 1 januari insturen van een (kader)nota met de beleids- en financiële kaders voor de begroting van het daaropvolgende jaar. Voor 1 maart geeft de raad dan zijn zienswijze af
- het afgeven van een handreiking bestuursrapportage, waarin wordt aangegeven welke informatie van belang is voor de raad
- een handreiking waarmee de raden tijdig worden betrokken bij de beleidsontwikkeling, gespreid over drie fasen: initiatief, beleidsontwikkeling en evaluatie
- het vaststellen van uitgangspunten voor:
  - de publicaties van de agenda's van de algemene bestuursvergaderingen en het vergaderschema
  - de werkbezoeken.

In de vergadering van de raad van 5 februari 2018 zijn deze voorstellen vastgesteld.

Overzicht verbonden partijen

In artikel 15 van het BBV is opgenomen wat er in de paragraaf verbonden partijen moet staan. In de paragraaf is het verplicht een onderscheid te maken in de volgende verbonden partijen:

1. gemeenschappelijke regelingen
2. vennootschappen en coöperaties
3. stichtingen en verenigingen
4. overige verbonden partijen

Ook dient een lijst van de verbonden partijen te worden opgenomen en welke informatie deze dient te bevatten. Deze informatie besaat minimaal uit:

- het openbaar belang dat wordt gediend
- het belang dat de gemeente heeft en de omvang daarvan aan het begin en het einde van het dienstjaar
- de verwachte omvang van het eigen en vreemde vermogen aan het begin en het einde van het jaar
- het financiële resultaat
- de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente

Onderstaand geven wij u een overzicht van de financiële bijdrage die de gemeente verstrekt en in welke verbonden partijen de gemeente deelneemt.

Overzicht verbonden partijen 2017	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Afwijking in %
Gemeenschappelijke regelingen	€ 6.742.686	€ 6.590.382	€ 6.850.688	3,9%
Centraal afvalverwijderingsbedrijf (CAW)	geen	geen	geen	0,0%
Recreatieschap West-Friesland (RSW)	€ 114.169	€ 114.449	€ 116.415	1,7%
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN)	€ 1.354.764	€ 1.345.000	€ 1.376.554	2,3%
West-Fries Archief	€ 149.056	€ 146.500	€ 152.090	3,8%
Ambulancedienst Noord-Holland Noord	€ 5.632	€ 6.000	€ 5.616	-6,4%
Gem. Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)	€ 415.682	€ 396.891	€ 396.856	0,0%
Shared Service Center DeSom	€ 726.964	€ 808.400	€ 808.149	0,0%
WerkSaam West-Friesland	€ 3.769.350	€ 3.577.142	€ 3.799.601	6,2%
Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	€ 142.386	€ 136.000	€ 140.901	3,6%
Ondersteuning reg. bestuurlijke samenwerking	€ 51.978	€ 50.000	€ 42.505	-15,0%
Archeologie	€ 12.705	€ 10.000	€ 12.000	20,0%
Vennootschappen en corporaties	€ 43.349	€ 43.349	€ 43.349	0,0%
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	€ 43.349	€ 43.349	€ 43.349	0,0%
Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noord-Holland	geen	geen	geen	
NV Bank Nederlandse Gemeenten	geen	geen	geen	
Alliander NV	geen	geen	geen	
Stichtingen en coöperaties	€ -	€ -	€ -	-
Geen	geen	geen	geen	
Overige verbonden partijen	€ -	€ -	€ -	-
Geen	geen	geen	geen	
Totaal gemeentelijke bijdragen	€ 6.786.035	€ 6.633.731	€ 6.894.037	3,9%

Wijzigingen in de regelingen

De gemeente Koggenland had tot voor kort 147 aandelen in de NV Gasbedrijf Kop Noord-Holland (GKNH). De aandeelhouders in deze NV hebben medio juni 2017 besloten de NV te liquideren.

Deze NV had geen andere taak van het beheren van de aandelen in het netwerkbedrijf Alliander. De dividend van Alliander werd door de NV ontvangen en op basis van het aantal aandelen in de NV verdeeld over de aandeelhouders. Omdat zowel de NV als de gemeente vrijgesteld waren van dividendbelasting kon alle dividend als baat worden ingeboekt.

Met ingang van 2016 is de NV echter belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting en er bestaat er geen vrijstelling. Over de ontvangen dividend moet 25% vennootschapsbelasting aan de belastingdienst worden afgedragen.

De gemeente is geen NV en beheert alleen de aandelen. Er is geen sprake van arbeid en kapitaal en/of het verkrijgen van winst. Het is normaal vermogensbeheer, waardoor is de gemeente niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Bij notariële akte van 18 december 2017 zijn de aandelen Alliander, die in het bezit waren van de GKNH, overgedragen aan de aandeelhouders. De nog lopende zaken over de jaren 2016 en 2017 worden nog door de NV GKNH afgewikkeld.

Koggenland heeft nu 125.049 aandelen Alliander. De waarde van deze aandelen is op de balans opgenomen. De aandelen zijn niet verhandelbaar want deze moeten in handen blijven van de oveheid. De enige mutatie is dat in plaats van de NV GKNH de gemeente nu aandeelhouder is. De waarde is dan ook niet gewijzigd.

Gemeenschappelijke regelingen

Centraal afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Het vaststellen en (doen) uitvoeren van beleid ten aanzien van huishoudelijke en andere afvalstoffen
<i>Opgedragen taken</i>	Het CAW beheert de voormalige stortplaats in Westwoud en oefent de rechten en plichten uit die aan het aandeelhouderschap van de HVC zijn verbonden
<i>Beleid GR in 2017</i>	Voortzetting bestaande beleid. De GR had voor het jaar 2017 geen wijzigingen in haar beleid opgenomen
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Openbare ruimte
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse provisie uitkering HVC
<i>Overige deelnemers GR</i>	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec, Hollands Kroon.
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	Algemene reserve € 54.266, bestemmingsreserve € 831.066, totaal € 885.352
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	Algemene reserve inclusief resultaat 2017 € 18.401, bestemmingsreserve € 831.066, totaal € 849.467
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	Geen, wel egalisatievoorziening € 1.030.000.
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	Geen, wel egalisatievoorziening € 986.537.
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	Negatief resultaat € 35.885
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Voor de nazorg over de vuilstortplaats in Westwoud is een onderhouds- c.q. egalisatievoorziening opgebouwd.
<i>Garantstellingen</i>	Leningen van de HVC: per 31-12-2016 € 7.519.920, per 31-12-2017 € 7.567.812
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.caw.nl

Recreatieschap West-Friesland (RSW)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Stede Broec
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Het behartigen van de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • het vaststellen en uitvoeren van het recreatieve beleid, met name het Landschapsplan West-Friesland en het Natuur- en Recreatieplan West-Friesland • het beheren van de bestaande recreatieterreinen en voorzieningen
<i>Beleid GR 2017</i>	Verdere uitvoering van het in 2016 vastgestelde Natuur- en Recreatieplan West-Friesland en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Zorg en Welzijn, beleidsveld Sport, recreatie en sportaccommodaties
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	€ 2.835.000 inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2016
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	€ 2.687.000 inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2017
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	€ 2.588.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	€ 1.687.000
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	Voordelig resultaat van € 42.000.
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	De risico's zijn door het RSW in beeld gebracht en variëren van de gevolgen arbeidsongeschiktheid personeel, fouten in inkoop—en aanbestedingsbeleid (afgevoerd door volgen beleid SED-organisatie), juridische procedures en juridische bijstand (afgevoerd omdat camping Ursemmerplas is verkocht), renterisico (beheersing door opstellen treasurystatuut). De vrij aanwendbare middelen bieden voldoende weerstandscapaciteit.
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www. recreatieschapwestfriesland.nl

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Burgemeester heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan voor de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Wet Veiligheidsregio's zijn opgedragen • het uitvoeren van de ambulancezorg • het in stand houden van het Veiligheidshuis Noord-Holland Noord • uitvoering van de overige door de deelnemers opgedragen taken
<i>Beleid GR 2017</i>	Operationeel maken van de meldkamer in Haarlem, versterking van rampenbestrijding, investeren in ICT en beveiliging, investeren in Business Intelligence (behalen van tijdswinst bij beroerte en/of hartaanval, in kaart brengen van de risico's en bepalen waar effectiviteit het grootst zal zijn)
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Openbare orde en Veiligheid
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	€ 6.658.000, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2016
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	€ 5.269.000, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2017
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	€ 45.314.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	€ 45.188.000
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	Voordelig resultaat van € 106.000
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<p>In de begroting 2017 was opgenomen dat er nog een taakstellende bezuiniging moest worden doorgevoerd ter grootte van € 1,9 miljoen. Deze bezuiniging is gerealiseerd.</p> <p>In de rekening zijn de risico's opgenomen: het niet-voorziene projectkosten regionale meldkamer, niet realiseren van taakstellende bezuinigingen, IT-dreigingen, niet halen van prestatieafspraken, materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten en fiscale gevolgen invoering vennootschapsbelasting.</p> <p>De VR NHN geeft aan dat de weerstandscapaciteit voldoende is om deze eventuele risico's op te vangen.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.vrnhn.nl

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	<ul style="list-style-type: none"> • doel de belangen van de deelnemers met betrekking tot de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarpplaats berustende archiefbescheiden en collecties van de deelnemende gemeenten te behartigen • het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht • het in het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis middels het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie regionaal-historisch bronnenmateriaal • deze op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar stellen aan en dienstbaar maken voor een breed publiek
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • het vervullen alle taken die de Archiefwet aan de deelnemers en hun bestuursorganen toekent • het bepalen of en in welke omvang taken voor een derde gaat uitvoeren • een stelsel van algemene voorwaarden “dienstverlening aan derden” vaststellen
<i>Beleid GR 20187</i>	Vergroting van het publiekbereik door digitalisering van de archiefvorming en informatievoorziening
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Bedrijfsvoering
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	€ 491.000, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2016
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	€ 387.000, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2017
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	Geen vreemd vermogen
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	Geen vreemd vermogen
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	Nadelig resultaat van € 105.000.
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<p>Mogelijke risico's zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ diefstal ➢ storingen klimaatbeheersingsinstallaties ➢ onvoldoende kwaliteit op het gebied van authenticiteit, betrouwbaarheid of duurzame toegang van digitale archiefgegevens <p>De stand van de algemene reserve is voldoende om financiële tegenvallers te kunnen opvangen.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.westfriesarchief.nl

Ambulancedienst Noord-Holland Noord

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR), onderdeel van de Veiligheidsregio NHN
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Vertegenwoordiging via de deelname in de GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg
<i>Opgedragen taken</i>	Het instellen en instandhouden van: <ul style="list-style-type: none"> • de regionale ambulancevoorziening, de meldkamer ambulancezorg • vaststellen en uitvoeren van ambulanceplannen • leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
<i>Beleid GR voor 2017</i>	Opleiding en oefenen van ambulancezorg, verbeteren niet-medisch urgent psychiatrisch vervoer, stroomlijnen acute zorgprocessen, uitbreiden van paraatheid en ordening formatie, burgerhulpverlening
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Openbare orde en Veiligheid
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	Opgenomen in bedrag bij de Veiligheidsregio
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	Opgenomen in bedrag bij de Veiligheidsregio
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	Opgenomen in bedrag bij de Veiligheidsregio
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	Opgenomen in bedrag bij de Veiligheidsregio
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	Positief resultaat 2017 € 55.000. Dit bedrag wordt aangewend ter dekking van het nadelig resultaat uit 2016 ad € 133.000.
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • onvoorziene projectkosten regionale meldkamer • langdurige uitval personeel • tekort aan ambulanceverpleegkundigen <p>In 2016 was er een exploitatietekort van ca. € 133.000. Als de komende jaren geen exploitatieschot wordt gerealiseerd, worden de deelnemers aangesproken voor een bijdrage voor compensatie van het tekort</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.vrnhn.nl

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD HN)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord-Holland Noord
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • bewaken door gezondheidsrisico's en onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden • beschermen tegen natuurlijke of opzettelijke bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting • bevorderen individueel en collectief gezond gedrag • preventief beleid van gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg
<i>Beleid GR 2017</i>	Antibioticaresistentie en aanstellen, versterking van de positie van reizigersadvisering, voorbereiding gevolgen vervallen subsidieregeling Seksuele hulpverlening, integratie dienstverlening TBC-bestrijding, toepassen nieuwe toezicht kinderopvang
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Welzijn en Zorg, beleidsveld Openbare orde en Veiligheid
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel, Hollands Kroon
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	€ 57.000, inclusief bestemmingsreserves en nadelig resultaat 2016
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	€ 133.000 negatief, inclusief bestemmingsreserves en nadelig resultaat 2017
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	Geen langlopende schulden aanwezig
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	Geen langlopende schulden aanwezig
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	Nadelig resultaat € 213.000
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Financiering Veilig Thuis • aanbesteding software GGD-dossier • uitbreiding aanvullende taken van gemeenten • verschuiving van aanvullende taken naar basispakket • lagere inkomsten voor private concurrentie (zoals reizigersvaccinatie) <p>De GGD heeft onvoldoende reserves om deze risico's zelf op te vangen.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.ggdhollandsnoorden.nl

Shared Service Center DeSom (SSC DeSom)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Wognum
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Burgermeester heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	<ul style="list-style-type: none"> • het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het SSC van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken • de ondersteuning in brede zin op het terrein van de ICT • het creëren van de voorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering • een efficiënte en klantgerichte dienstverlening
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • beheer en helpdeskfunctie • inkoop van middelen voor ICT • informatiebeveiliging • architectuur • ondersteuning van informatiemanagement; • ICT-projectmanagement • inkoop van ICT-opleidingen <p>De basistaken worden in jaarlijks door het dagelijks bestuur in een bij de begroting behorend jaarwerkplan nader uitgewerkt en vastgesteld.</p>
<i>Beleid GR 2017</i>	Missie: verzorgen ICT-netwerk van de deelnemende gemeenten. In 2017 is de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd, zijn de systemen betrouwbaar gebleken en zijn er geen noemenswaardige storingen opgetreden en is de samenwerking met de deelnemers en afnemer verbeterd.
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Bedrijfsvoering
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Overige deelnemers GR</i>	Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland, Opmeer en Medemblik
<i>Afnemer dienstverlening</i>	WerkSaam West-Friesland
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	€ 631.000, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2016
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	€ 941.000, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2017
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	Langlopende schulden € 4.304.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	Langlopende schulden € 3.059.000
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	Voordelig resultaat van € 140.000
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	In de begroting 2017 en de jaarrekening 2017 zijn geen (financiële) risico's opgenomen.
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.sscdesom.nl

WerkSaam West-Friesland

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Samenwerking op het gebied van uitvoering van de Participatiewet, verbeteren van dienstverlening aan werkgevers en werknemers
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zorg dragen voor het zo snel mogelijk aan werk helpen van werkzoekenden • het goed bedienen van werkgevers die op zoek zijn naar (tijdelijke) arbeidskrachten waaronder beleidsontwikkeling en -vaststelling • uitvoering van de volgende regelingen: <ul style="list-style-type: none"> - Wet werk en bijstand (WWB) - Wet sociale werkvoorziening (WSW) - Wet participatiebudget - Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW) - Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) - Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) - Wet educatie en beroepsonderwijs (alleen volwasseneneducatie) • het verrichten van bedrijfsvoeringstaken op het gebied van personeel, informatie, juridische zaken, organisatie, financiën, administratie, communicatie, huisvesting en ICT-dienstverlening
<i>Beleid GR 2017</i>	Zoveel mogelijk cliënten aan werk helpen, indien nodig aanbieden taaltrajecten, minder in- en meer uitstroom uitkeringsgerechtigden
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Welzijn en Zorg, beleidsveld Inkomensvoorzieningen
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage in de uitvoeringskosten
<i>Overige deelnemers GR</i>	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	€ 8.314.000, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2016
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	€ 7.651.000, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2017
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	Geen langlopende schulden
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	Geen langlopende schulden
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	Voordelig resultaat van € 34.000
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • taakstelling van re-integratiebudget in samenhang met de Wsw-financiering • minder winst uit commerciële activiteiten en dekking van overheadkosten • stijgende kosten bedrijfsvoering door groei uitkeringsgerechtigden • ontwikkelingen arbeidsmarkt en wetgeving <p>Deze risico's hebben zich in 2017 niet voorgedaan.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.werksaamwf.nl

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN)

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Wethouder heeft zitting in het bestuur
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het taakveld milieu, gericht op: <ul style="list-style-type: none"> - verdere professionalisering - efficiency door bundeling uitvoeringstaken - kwaliteitsverbetering door bundeling kennis - vermindering kwetsbaarheid - gelijke behandeling - betere afstemming strafrecht en ketenpartners
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving
<i>Beleid GR 2017</i>	Integraliteitskader van de Omgevingswet, verminderen of vermeerderen milieutaken naast de opgedragen basistaken, outputfinanciering versus lumpsumbijdragen
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Omgevingstaken
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage voor de afname van de diensten van de RUD
<i>Overige deelnemers GR</i>	De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Stede Broec, Schagen, Texel
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	€ 902.161, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2016
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	€ 2.113.536, inclusief bestemmingsreserves en resultaat 2017
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	Langlopende schulden € 400.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	Langlopende schulden € 400.000
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • nieuwe wetgeving (invoering omgevingswet en vennootschapsbelasting/(fiscale boekhouding) • claims / aansprakelijkheid verwijtbaar handelen • langdurig ziekteverzuim • boekenonderzoek BTW (naheffing) <p>De weerstandscapaciteit is (nog) onvoldoende om deze risico's volledig te dekken.</p>
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.rudnhn.nl

Regionale bestuurlijke samenwerking

<i>Rechtsgrond</i>	Gemeenschappelijke regeling (GR)
<i>Vestigingsplaats</i>	Hoorn
<i>Bestuurlijke relatie</i>	De leden van het college van burgemeester en wethouders zijn in uiteenlopende overleggen op diverse terreinen vertegenwoordigd
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	Verzorging van de bestuurlijke ondersteuningstaken die door de deelnemende gemeenten zijn teruggenomen van het voormalige Samenwerkingsorgaan West-Friesland (SOW)
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • periodiek bestuurlijk overleg op diverse werkerreinen in de vorm van organiseren, faciliteren en coördineren van portefeuillehoudersoverleg <p>De West-Friese gemeenten nemen deel aan deze regeling die bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instellen, instandhouden en ondersteunen Urgentie- en Klachtencommissie Huisvesting • regionale coördinatie jeugdbeleid • leerlingenadministratie leerlingenvervoer • werkzaamheden volwasseneneducatie • afwikkeling verplichtingen voormalig SOW
<i>Beleid GR 2017</i>	Voortzetting in de doelstelling en van huidige opgedragen taken
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Bestuur
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage in de kosten van de centrumgemeente
<i>Eigen vermogen 1-1-2018</i>	Niet van toepassing
<i>Eigen vermogen 31-12-2018</i>	Niet van toepassing
<i>Vreemd vermogen 1-1-2018</i>	Niet van toepassing
<i>Vreemd vermogen 31-12-2018</i>	Niet van toepassing
<i>Verwacht financieel resultaat boekjaar 2018</i>	Geen. Jaarlijks vindt er aan de deelnemers een afrekening plaats van de door de centrumgemeente gemaakte lasten en baten
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Geen, behoudens de jaarlijkse bijdrage in de lasten
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	Niet van toepassing

Vennootschappen en corporaties

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

<i>Rechtsgrond</i>	Naamloze Vennootschap (NV)
<i>Vestigingsplaats</i>	Alkmaar
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Gemeente is aandeelhouder met 1 aandeel
<i>Aandeelhoudersvergadering</i>	Ja
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	publiek belang is de stimulering van de economische structuur en daarmee de werkgelegenheid in de regio Noord-Holland Noord
<i>Opgedragen taken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • afstemmen en zonodig begeleiden van de ontwikkeling, uitgifte en/of herstructurering van bedrijventerreinen • behouden en stimuleren van de groei van het bestaande bedrijfsleven en het begeleiden van bedrijven bij verplaatsing of uitbreiding en het aantrekken van nieuwe bedrijven • stimuleren van de ontwikkeling en innovatie bij bedrijven en samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en kennisinstellingen • versterking van de economische structuur op het gebied van met name agribusiness, energie, marien/maritiem en offshore, health en vrije tijdseconomie
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Economie en Toerisme
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van het aandeel
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Jaarlijks betaalt de gemeente een bijdrage
<i>Website</i>	www.nhn.nl

NV Alliander

<i>Rechtsgrond</i>	Naamloze Vennootschap (NV)
<i>Vestigingsplaats</i>	Arnhem (hoofdkantoor)
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Gemeente is aandeelhouder met 125.049 aandelen
<i>Aandeelhoudersvergadering</i>	Ja
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	<ul style="list-style-type: none"> • netwerkbedrijf energievoorziening • voorbereiding op de toekomst voor duurzame energie • hoogwaardige kennis van energienetwerken, -techniek en innovaties
<i>Opgedragen taken</i>	Alliander voert het netwerkbeheer uit in de energievoorziening. De aandelen moeten in handen blijven van de overheid en zijn dus niet verhandelbaar.
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Algemene Dekkingsmiddelen
<i>Financieel belang</i>	Uitkering dividend
<i>Eigen vermogen 1-1-2016</i>	
<i>Eigen vermogen 31-12-2016</i>	
<i>Vreemd vermogen 1-1-2016</i>	
<i>Vreemd vermogen 31-12-2016</i>	
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	Niet van toepassing

NV Bank Nederlandse Gemeenten

<i>Rechtsgrond</i>	Naamloze Vennootschap (NV)
<i>Vestigingsplaats</i>	Den Haag
<i>Bestuurlijke relatie</i>	Gemeente is aandeelhouder met 29.016 aandelen
<i>Aandeelhoudersvergadering</i>	Ja
<i>Doel c.q. openbaar belang</i>	bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank wil kosten laag houden voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen voor de burger
<i>Opgedragen taken</i>	optreden op de geld- en kapitaalmarkt als centrale inkooporganisatie voor overheden met een groter inkoopvolume hetgeen zich vertaalt in scherpere tarieven
<i>Relatie met beleidsveld begroting</i>	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Algemene Dekkingsmiddelen
<i>Financieel belang</i>	Jaarlijkse dividenduitkering
<i>Eigen vermogen 1-1-2017</i>	
<i>Eigen vermogen 31-12-2017</i>	
<i>Vreemd vermogen 1-1-2017</i>	
<i>Vreemd vermogen 31-12-2017</i>	
<i>Financieel resultaat boekjaar 2017</i>	
<i>(Financiële) risico's voor gemeente</i>	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen
<i>Garantstellingen</i>	Niet van toepassing.
<i>Subsidierelatie</i>	Niet van toepassing
<i>Website</i>	www.bng.nl

Paragraaf financiering

Inleiding

De paragraaf financiering (of treasuryparagraaf) is op grond van het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, het BBV, een verplicht onderdeel in de programmabegroting en in de jaarrekening. Daarnaast zijn in de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) regels opgenomen over het financieringsgedrag van de gemeenten. Het uitgangspunt daarbij is het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid en het beheersen van renterisico's.

In de Wet FIDO zijn kaders opgenomen voor een verantwoorde, verstandige en professionele inrichting en de uitvoering van de treasuryfunctie van de gemeenten. Deze functie omschrijven wij als het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het houden van toezicht op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie van de gemeente en de hieraan verbonden risico's.

Beleid

Zoals vermeldt zijn de activiteiten van de gemeente op het gebied van de financiering gebonden aan wettelijke regels, waarvan de belangrijkste zijn opgenomen in de Wet FIDO en de gemeentelijke verordeningen, zoals:

- Financiële verordening ex. Art. 212 gemeentewet;
- Controleverordening ex. Artikel 213 gemeentewet
- Treasurystatuut

Risicobeheer

De risico's die de gemeente loopt bij de uitvoering van de treasury taak zijn o.a.:

- Renterisico's
Dit is het risico dat de gemeente loopt als de rente sterk stijgt voor de afgesloten geldleningen of bij herfinanciering. Het risicobeheer is het bewust beperken van deze invloed.
- Kredietrisico's
Dit is het risico dat uitgezette geldleningen niet kunnen worden terugbetaald aan de gemeente. Dit risico is voor ons nihil. Overtollige middelen worden verplicht gestort op de schatkistrekening van het ministerie.
- Liquiditeitsrisico's
Het risico dat de gemeente niet over voldoende middelen beschikt om lopende betalingen te verrichten. Dit risico is nihil, we hebben een overeenkomst met de BNG die hierin voorziet (kasgeldleningen).

Om de risico's zoveel mogelijk te beperken is in de Wet FIDO een kasgeldlimiet en een renterisiconorm vastgelegd. Verderop in de paragraaf worden deze termen toegelicht.

Financieringsbehoefte

Het saldo van de langlopende geldleningen liep in 2016 terug met € 2.025.815 als gevolg van reguliere aflossing van geldleningen. Per ultimo 2017 bedraagt het saldo van de geldleningen € 8.288.000. Er zijn in 2017 geen kort- en langlopende geldleningen opgenomen.

Leningenportefeuille	
Saldo geldleningen per 1-1-2017	€ 10.313.815
Aangetrokken geldleningen	€ -
Vervroegde aflossing geldleningen	€ -
reguliere aflossing geldleningen	€ 2.025.815
Totaal mutaties geldleningen	€ 2.025.815
Saldo geldleningen per 31-12-2017	€ 8.288.000
In 2017 betaalde rente	€ 136.600
Gemiddeld rentepercentage	1,32%

Lasten:

De externe rentelasten ad € 136.600 hebben betrekking op de langlopende leningenportefeuille, opgenomen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Over het gemiddeld geïnvesteerde vermogen binnen de grondexploitatie wordt een renteomslag toegerekend van 0,552%. Dit percentage wordt jaarlijks opnieuw berekend. De rentelast over de boekwaarde van de grondexploitaties bedraagt € 1.981.

Renteberekening

Renteberekening		
Bedragen * € 1.000		
V = voordelig	N = nadelig	
Externe rentelasten langlopende geldleningen	€ 136,6	
Externe rentelasten kortlopende geldleningen	€ -	
Externe rentebaten	€ -	
	€ 136,6	N
rente doorberekend aan grondexploitaties	€ 2,0	
Bijdrage Algemene Dienst	€ 1.722,2	
rente projectfinanciering doorberekend aan taakveld	29,0	
	€ 1.753,2	V
Subtotaal door te berekenen	€ 1.616,6	V
rente over eigen vermogen	€ -	
rente over voorzieningen	€ -	
totaal toe te rekenen aan taakvelden	€ 1.616,6	V
werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	€ -	
Renteresultaat	€ 1.616,6	V

Baten:

De bijdrage algemene dienst komt ten goede aan de exploitatie van de algemene dienst. Bij aanvang van de investering wordt het rentepercentage van de geldlening gefixeerd op het percentage van een langlopende vaste geldlening bij de BNG (25 jaar vast). De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari van het jaar en bedroeg afgerond € 1.722.246. Op 1-1-2017 bedroeg de boekwaarde afgerond € 31.613.500 en het gemiddelde rentepercentage 5,45%.

Rentebaten projectfinanciering ad € 29.000. Aan de investering voor de bouw van het gemeentehuis in 1983 wordt 7% rente toegerekend. Boekwaarde op 1-1-2017 bedroeg € 377.000. Daarnaast wordt nog 3% toegerekend aan de werktuigenloods van de buitendienst, boekwaarde op 1-1-2017 is € 65.000.

Ontwikkelingen

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 zijn we verplicht om onze overtollige liquide middelen bij de rijksoverheid op een zogenaamde schatkistrekening te storten. Door deze wijze van bankieren dragen we bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector en vermindert de externe financieringsbehoefte van de rijksoverheid.

Op 31 december 2017 bedraagt het saldo op de schatkistrekening afgerond € 5.791.000. Het saldo wordt gevormd door o.a.:

- de exploitatiesaldi Woningbedrijf en algemene dienst
- grondverkopen Hofland, Liesbeth Tijs en Buitenplaats De Burgh
- middelen binnen het sociaal domein die nog afgerekend moeten worden

Financiering

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet zorgt ervoor dat er niet te veel kortlopende leningen worden aangetrokken. De kasgeldlimiet is door het Rijk ingevoerd om risico's te beperken bij het aantrekken van geld. De limiet bepaalt in hoeverre we tekorten op de bank mogen aanvullen met kortlopend geld. Wordt de limiet overschreden dan moet er een langlopende financiering worden aangetrokken.

De limiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het begrotingstotaal bij de aanvang van het begrotingsjaar (afgerond € 51,2 miljoen) en bedroeg voor 2017 ca. € 4,35 miljoen.

In 2017 zijn er geen kortlopende geldleningen aangetrokken.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is door het Rijk ingevoerd om te voorkomen dat gemeenten gelijktijdig teveel leningen herfinancieren. Vooral bij een stijgende rente loopt de gemeente dan financieel risico. De renterisiconorm wordt berekend met een percentage (20%) van het begrotingstotaal (€ 51,2 miljoen) en bedroeg voor 2017 € 10,2 miljoen.

De reguliere aflossing op de langlopende geldleningen in 2017 bedraagt afgerond € 2 miljoen. Daarmee voldoen we aan de norm.

Paragraaf bedrijfsvoering

Speerpunten

1. Verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners
2. Informatievoorziening
3. Medewerkers

1. Dienstverlening

Het maatschappelijk effect

De tevredenheid over de levering van de producten en diensten en over de manier waarop onze inwoners mogen meedenken en meedoen over de inrichting van onze samenleving.

Doelstellingen:

- Waardering voor de dienstverlening verhogen van een 7,9 naar een 8 door het onderzoek "waar staat je gemeente".
- Digitale levering van onze producten en diensten maximaal vergroten.
- Betrokkenheid van onze inwoners vergroten vanuit het kernenbeleid.

Wat hebben we gedaan?

Waardering dienstverlening.

In 2017 is een onderzoek "burgerpeiling" uitgevoerd op basis van de uitgangspunten "waar staat je gemeente". Omdat het onderzoek anders is uitgevoerd dan het onderzoek in 2012 zijn de resultaten en dus de cijfers niet vergelijkbaar. Aanbevelingen uit de rapportage worden in de nieuwe raadsperiode verder uitgewerkt zoals verdere verbetering van de digitale dienstverlening en het meer betrekken van inwoners bij beleid en uitvoering in aanvulling op de dorpsgesprekken.

Digitale dienstverlening

In 2017 hebben we meer producten digitaal beschikbaar. In 2017 gaat dit om 9 digitale producten. Ook kunnen inwoners nu digitaal een afspraak maken met onze organisatie. We hebben een nulmeting uitgevoerd naar de stand van zaken rond het bestaande aanbod van de digitale dienstverlening. De nulmeting wordt vervolgd met een plan voor 2018. Om onze ambitie, wat digitaal aangeboden kan worden ook digitaal aan te bieden, mogelijk te maken, hebben we besloten hier extra capaciteit voor beschikbaar te stellen. Ook kwaliteit vinden we belangrijk en de vraag of we daarmee aansluiten op de wensen van onze inwoners. Om dat te toetsen hebben we de feedbackmodule ingebouwd in onze website. Deze input en de analyse van het gebruik van onze website gebruiken we om projectmatig verbeteringen door te voeren op onze digitale dienstverlening.

Klantwaarden

Er is sprake van steeds meer interactie met onze inwoners en ondernemers. Als gemeente hebben we daardoor ook steeds vaker een ondersteunende en adviserende rol. Dit vraagt van onze medewerkers een andere houding. Om iedereen in deze verandering mee te nemen, zetten we Hostmanship (de kunst om mensen het gevoel te geven dat zij welkom zijn) in. Hostmanship vormt binnen onze organisatie de start van een cultuurveranderingstraject, waarbij we werken aan de verdere verbetering van onze dienstverlening en de houding die past bij onze veranderende rol.

Participatie

In 2017 zijn in Berkhout, Ursem, Obdam (2x) en De Goorn dorpsgesprekken gehouden waaruit diverse Doe-teams zijn voortgekomen. Inwonerinitiatieven zijn o.a. gerealiseerd in Berkhout (opknappen groen), Hensbroek (skeelerbaan), Scharwoude (ijsbaan). Dit in het kader van het faciliteren en aanmoedigen van eigen inwonerinitiatieven voor het verbeteren van de leefbaarheid in hun dorpen waarbij de raad budget voor het vitale platteland beschikbaar

heeft gesteld.

2. Informatievoorziening

Het maatschappelijk effect

Door onze informatiehuishouding op kwalitatief hoog niveau te organiseren beschikken we over juiste, actuele en betrouwbare gegevens waarmee we onze inwoners en ondernemers beter en makkelijker van dienst kunnen zijn.

Doelstellingen:

- klantgerichte digitale dienstverlening, met aandacht voor die mensen die (nog) minder digivaardig zijn
- de basisgegevens zijn altijd op orde en actueel
- de ICT-infrastructuur is stabiel, 24/7 beschikbaar en bij de tijd.

Wat hebben we gedaan?

Met het programma Harmonisatie Westfries informatielandschap werken we regionaal aan verbetering van onze digitale dienstverlening door afstemming van onze processen en gezamenlijke keuze voor een applicatie. Daarbij willen we het aantal applicaties terugdringen waardoor de beheerlast minder wordt. We zijn gestart met een aantal applicaties waaronder BRP, Belastingen en begraafplaatsadministratie.

In het kader van privacy zijn we gestart met de implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming waarvoor uw raad een krediet beschikbaar heeft gesteld.

Informatiebeveiliging

Burgers en bedrijven verwachten een betrouwbare overheid die zorgvuldig met informatie omgaat. Gemeenten spelen hierin een belangrijke rol. Het gaat om beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie, in de meest brede zin van het woord. Het waarborgen van de betrouwbaarheid van informatie zorgt voor een goede kwaliteit en continuïteit van de bedrijfsvoerings- en dienstverleningsprocessen.

Hoe staan we ervoor?

Gemeente Koggenland is gestart met de verbetering van de processen rondom informatieveiligheid. In 2017 stemden we het informatiebeveiligingsbeleid af op de landelijk afgesproken beveiligingsnormen (BIG). Om na te gaan of we voldoen aan de landelijke normen, hebben we een analyse gemaakt van de huidige situatie. Uit de analyse blijkt dat we ons de komende jaren moeten inspannen om de bewustwording over informatiebeveiliging binnen de organisatie te vergroten, zodat we kunnen groeien naar het gewenste basisbeveiligingsniveau.

Omdat honderd procent veiligheid niet bestaat, probeert gemeente Koggenland de risico's zoveel mogelijk te beperken. Natuurlijk proberen we incidenten voor te zijn, maar het is onmogelijk uit te sluiten dat de gemeente een datalek krijgt. Binnen ons Incident Management en Responseplan is opgenomen wat de stappen zijn die we bij een beveiligingsincident op gebied van informatievoorziening moeten nemen.

ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit)

Gemeente Koggenland heeft in 2017 voldaan aan ENSIA. Het college van burgemeester en wethouders heeft, op basis van ENSIA, met een collegeverklaring verantwoording afgelegd over geselecteerde informatiebeveiligingsnormen inzake DigiD en SUWInet. Een externe IT-auditor heeft de collegeverklaring op getrouwheid gecontroleerd. Het college heeft verklaard dat bij gemeente Koggenland op 31 december 2017 de interne beheersingsmaatregelen in opzet en bestaan voldoen aan de geselecteerde normen inzake DigiD en SUWInet. Bovendien heeft gemeente Koggenland tijdig en accuraat de verantwoording over DigiD en SUWInet opgeleverd aan de verticale toezichthouders.

Wat hebben we hiervoor gedaan in 2017?

1. Gemeente Koggenland heeft ENSIA geïmplementeerd. Er is regelmatige afstemming met de betrokken medewerkers geweest. Door middel van verschillende sessies met de betrokken medewerkers hebben we de ENSIA zelfevaluatievragenlijsten kunnen invullen en verbeteracties geformuleerd;
2. Beveiligingsrisico's zijn bij medewerkers onder de aandacht gebracht;

3. Gemeente Koggenland, Opmeer en Medemblik hebben de intentie uitgesproken om in gezamenlijk verband de informatiebeveiliging binnen de gemeentelijke organisaties te verbeteren en verder te professionaliseren;
4. Het protocol meldplicht datalekken is vastgelegd en uitgedragen binnen de organisatie.

3. Medewerkers

Het maatschappelijk effect

Door te investeren in de medewerkers zorgen we ervoor dat we een kwalitatief goede dienstverlening kunnen garanderen en van toegevoegde waarde kunnen zijn voor onze inwoners en ondernemers.

Doelstellingen:

- o Duurzaam inzetbare medewerkers, waarbij het thema “ gezond ouder worden” aandacht krijgt.
- o Actief een bijdrage leveren aan het aantrekken van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat hebben we gedaan?

Duurzame inzetbaarheid

Onze rol als gemeente verandert. Wij adviseren onze inwoners en ondernemers in complexe situaties. Dit vraagt om een andere houding, een andere manier van communiceren en een andere manier van omgaan met onze inwoners en ondernemers. Daarnaast worden aanvragen steeds meer digitaal ingediend en afgewerkt. Duurzame inzetbaarheid is hierbij een essentieel thema binnen onze organisatie. We zetten voornamelijk in op het bieden van maatwerkoplossingen in specifieke situaties. Naast het bieden van maatwerkoplossingen hebben we in 2017 onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een generatiepact binnen de budgettaire

ruimte, we investeren in het opleiden en trainen van onze medewerkers, maken ruimte voor jong talent door middel van regionale traineeships en anticiperen op de veranderingen binnen de arbeidsmarkt en het behouden van kennis binnen onze organisatie.

Banenafpraak

We bieden mensen met een arbeidsbeperking werk aan binnen onze organisatie. We hebben samen met WerkSaam West-Friesland onderzoek gedaan naar de verdere mogelijkheden binnen onze gemeente. Dit heeft op dit moment geleid tot één extra arbeidsplaats voor een medewerker in het kader van de banenafpraak.

Bezoldiging topfunctionarissen 2017

De Wet Normering Topinkomens (WNT) geeft voor de gemeente specifiek aan wie als topfunctionaris c.q. moet worden aangemerkt. Voor wat betreft de secretaris en de griffier zijn wij verplicht de volgende gegevens in de jaarrekening op te nemen:

Bezoldiging topfunctionarissen 2017			
	gemeentesecretaris A.		
Functies:	Beuker	raadsgriffier P. Tromp	
Duur dienstverband in 2017	1-1-2017 t/m 31-12-2017	1-1-2017 t/m 31-12-2017	
Omvang van het dienstverband in Fte	1,00	0,89	
Gewezen topfunctionaris	nee	nee	
Echte dienstbetrekking	ja	ja	
Individueel WNT-maximum	€ 181.000	€	181.000
Bezoldiging:			
Beloning	€ 95.481	€	65.742
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 724	€	103
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.975	€	9.478
Totaal bezoldiging	€ 110.180	€	75.322

Naast de vermelde topfunctionarissen waren er in 2017 geen overige functionarissen waarvoor een vermelding op grond van de WNT had moet plaatsvinden. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Achtergrond / ontwikkelingen

Voor de verschillende onderdelen waar de gemeente het eigendom en de verantwoordelijkheid heeft voor beheer en onderhoud zijn beleidskaders en kwaliteitsniveaus vastgesteld:

Wegen:

De planning voor het groot onderhoud gebeurt op basis van Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wegen bij het raadsbesluit d.d.28-11-2016 waarmee het streefniveau voor de kwaliteit van de wegen en het budget is vastgesteld. Verder geldt het beleid zoals vastgesteld in het Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP 2013-2023) meegenomen

Riolering:

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014-2018 bevat de doelstellingen, benodigde maatregelen, kosten en een overzicht van de ontwikkeling van de inkomsten (de rioolheffing)

Water:

het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014-2018 bevat de doelstellingen, benodigde maatregelen, kosten en een overzicht van de ontwikkeling van de inkomsten (de rioolheffing)

Groen:

Op 18-12-2017 is het MJOP groen vastgesteld met het kwaliteitsniveau per deelgebied. Voor de groene sportvelden zijn in 2013 aparte gedetailleerde beheersplannen opgesteld. Voor de vervanging van machines is een meerjarenplanning opgesteld

Wat hebben we gedaan?

Van de planning 2017-2021 zijn drie projecten van 2018 in 2017 uitgevoerd.

De geplande relining is uitgesteld vanwege de samenwerking met de WF7. Deze gezamenlijke aanbesteding heeft plaatsgevonden en in 2018 volgt de uitvoering.

Er is gebaggerd volgens uitkeuring vanuit het HHNK. In 2018 is een intentieovereenkomst overdracht stedelijk water getekend.

Met de vaststelling van het MJOP Groen is er een grote stap gemaakt in inzicht en uitvoering van het groen in Koggenland en de daarbij behorende financiële verplichtingen.

Gemeentelijke gebouwen:

Benodigde structurele onderhoudswerkzaamheden, gekoppeld aan het gebruik van de gebouwen, zijn opgenomen in Meerjaren Onderhouds Plannen (MOP's). In deze MOP's zijn duurzaamheidsmaatregelen opgenomen.

Openbare verlichting:

Huidig beleidsplan loopt 2017 af

Machines buitendienst:

In 2017 is er gebruik gemaakt van het krediet 2015. 2015-16 en 2017 zal in een keer worden afgesloten.

In 2017 is het noodzakelijk onderhoud uitgevoerd. Niet noodzakelijk onderhoud is naar achteren geschoven.

In 2018 zal een nieuw MJOP Openbare verlichting worden vastgesteld voor 5 jaar.

Voor 2018 is er voor jaarlijkse vervanging een investering van €39.000,-

Bijlage: Onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Looptijd beheer- en onderhoudsplannen	Begroting 2017	Rekening 2017	Achterstallig onderhoud **
Wegen (inclusief kunstwerken en openbare verlichting)	MJOP wegen 2017-2021		2017-2021	5 Jaar	€ 769.569	€ 956.698	Geen
	Besluit omtrent kwaliteitsniveau wegen (raad, 24-1-2012)	CROW, niveau B					Geen
	Beleidsplan Openbare Verlichting (B&W, 11-3-2013)		Beleidsplan Openbare Verlichting 2013 - 2017	4 jaar	€ 120.000	€ 107.172	Geen
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2014 - 2018 (raad 20-10-2013)	Leidraad riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2014 - 2018	4 jaar	€ 830.000	€ 623.188	Geen
Water (inclusief baggeren/ beschoeiing/schouwerk)	Begroting 2015 (raad, 10-11-2014)	Waterschapskeur	Jaarlijkse inspectie	1 jaar	€ 117.000	€ 105.663	Geen
MJOP Groen 2018-2022	Notitie Nethheidsniveau Openbaar Groen (B&W, 2009), Accommodatiebeleid (raad, 2008)	Geen achterstallig onderhoud (kapitaalvernietiging, onveiligheid, aansprakelijkheid)	2018-2022	Niet van toepassing	€ 455.500	€ 469.626	Geen
Gebouwen (exclusief onderwijs)	Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen (raad, 1-5-2017)	Geen achterstallig onderhoud	2017 -2031	15 jaar	€ 1.330.222	€ 349.651	Geen

** Voor projecten die boven het normale onderhoud uitstijgen (herinrichting o.i.d.) maken we gebruik van de dekking uit reserves

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's

Tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor een gemeente geen maatregelen heeft getroffen, maar die wel van betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van een gemeente, bestaat dus een relatie. Deze relatie wordt het weerstandsvermogen genoemd.

De weerstandscapaciteitsratio drukt te verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit uit. De hoogte van de benodigde capaciteit is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. Het gaat hierbij om risico's die niet kwantificeerbaar en niet regulier zijn. We kunnen deze risico's vaak niet of slechts deels beïnvloeden. Voor de overige risico's worden beheersmaatregelen genomen, voorzieningen getroffen of verzekeringen afgesloten. De benodigde weerstandscapaciteit berekenen we op basis van een risico analyse.

Er zijn verschillende risico's:

- financiële risico's
- politieke/imago risico's
- juridische risico's
- veiligheid risico's

Van de top 10 risico's vanuit de begroting 2017 geven we in de jaarrekening 2017 de stand van zaken per 31 december 2017 aan.

Top 10 Risico's

Omschrijving risico	Omschrijving	Begroting 2017 financieel risico	Stand van zaken ultimo 2017	Effect risico in €
1.Kosten wegenonderhoud (bron: zomernotitie 2016, kadernota 2017) (Taakveld verkeer, vervoer en waterstaat)	Door het raadsbesluit van 20 juni 2016 is onvoldoende onderhoudsbudget beschikbaar voor de jaren 2016 en 2017.	€ 500.000	Er is een teruggave gedaan eind 2016 van €500.000 uit de algemene reserve waardoor dit tegen elkaar wegvalt.	€ -
2. Decentralisatie Jeugd(integratie-uitkering) (Taakveld sociaal domein)	Op basis van het verdeelmodel wordt de integratie-uitkering sociaal domein 2017 voor de uitvoering van de Jeugdhulp. mogelijk neerwaarts bijgesteld. De ingediende managementrapportages laten een verschuiving zien naar de(duurdere) residentiele jeugdzorg, waardoor het beschikbare budget kan worden overschreden.	€ 500.000	Het beschikbare budget jeugdzorg is overschreden met € 805.000. Het beschikbare budget voor Wmo laat een overschot zien van € 770.000. Per saldo is er een tekort van € 35.000. De raad heeft besloten om tekorten sociaal domein te dekken uit de reserve sociaal deelfonds.	€ 805.000
3.Hogere kosten West Frisiaweg (Taakveld verkeer, vervoer en waterstaat).	Uitvoering en aansluiting aan de gemeentelijke infrastructuur kan meer kosten met zich meebrengen dan de door de provincie NH is	€ 900.000	Aangezien hier nog geen duidelijkheid is dit bedrag meenemen naar 2018. Eind 2018 is er duidelijkheid in deze.	€ -
4.Grondexploitaties (Taakveld Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing) (Taakveld Bestuur en ondersteuning)	Winstverwachting "Langereis" en gevolgen vennootschapsbelasting	€ 577.000	De belangstelling voor kavels in de Locatie Langereis valt tegen. Dit heeft een negatieve invloed op de exploitatie. Het verlies wordt begroot op € 251.000. Daarvoor is een voorziening getroffen, welke is gedekt uit de reserve grondbedrijf. Er is nog immer geen duidelijkheid over de definitieve samenstelling van de balans voor de vaststelling van de vennootschapsbelasting. Er wordt uitgegaan van de door de SVLO voorgestelde wijze, dit is in overleg met de belastingdienst afgesproken. Voor het jaar 2016 is voorlopige aangifte gedaan evenals voor het jaar 2017. De verschuldigde vennootschapsbelasting kan worden gedekt uit de reserve grondbedrijf. Het heeft geen negatieve invloed op de gemeentelijke exploitaties.	€ -

Omschrijving risico	Omschrijving	Begroting 2017 financieel risico	Stand van zaken ultimo 2017	Effect risico in €
5. BUIG, WSW en re-integratie (Taakveld Sociaal Domein)	Budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) en het budget voor re-integratie en WSW vanuit de integratie sociaal domein	€ 300.000	Bij de BUIG lasten zien we dat we meer hebben uitgegeven dan we hebben ontvangen aan uitkering in 2017. Een deel van deze overschrijding is eigen risico, dit deel is bijgesteld in de zomernotitie 2017. Voor het andere deel kunnen we een vangnetuitkering aanvragen bij het Rijk.	€ 480.000
6. Aanspreken garantstellingen (Taakveld Bestuur en Ondersteuning)	De gemeente staat garant voor de door de woningbouwcorporaties, andere instellingen en hypotheekfonds woningen aangegane geldleningen. Totaalbedrag van de gegarandeerde geldleningen bedraagt circa € 14,9 miljoen.	€ 14.935.000	In 2017 zijn we niet aangesproken.	€ -
7. Uitkering gemeentefonds (Taakveld Bestuur en Ondersteuning)	Rijk bepaalt de hoogte van de uitkering op grond van de methode "samen trap op, samen trap af". Ontwikkeling van de uitkering is mede afhankelijk van economische ontwikkelingen. Het cluster "groot onderhoud" van de maatstaven levert de kleinere plattelandsgemeenten meer uitkering op. Protesten over de gevolgen vanuit de grote(re) gemeenten kan leiden tot een neerwaartse	€ 215.000	Dit risico is niet tot uiting gekomen in 2017. Verwacht wordt, gezien de sterke stijging van de algemene uitkering op basis van het regeerakkoord van Rutte III dat dit financiële risico is afgewend.	€ -
8. Decentralisatie Wmo (integratie- uitkering) (Taakveld Sociaal Domein)	Op basis van het verdeelmodel wordt de integratie- uitkering sociaal domein 2017 voor de uitvoering van de Wmo mogelijk neerwaarts bijgesteld.	€ 400.000	Het WMO budget is niet overschreden.	€ -
9. Uitvoeringskosten Jeugd (Taakveld Sociaal Domein)	Ingaande 1 januari 2017 wordt facturatieproces Jeugd door eigen organisatie verricht. Berichtenverkeer gemeente<->zorgaanbieders verloopt nog niet naar wens.	€ 120.000	Dit heeft geen extra kosten met zich meegebracht die niet al in de begroting waren opgenomen	€ -
10. Invoering "private bouwtoets" (Taakveld Bestuur en ondersteuning)	In de loop van 2017 wordt de "private bouwtoets" ingevoerd	€ 150.000	De invoering van de private bouwtoets (Wet Kwaliteitsborging Bouw) is verder uitgesteld. Het ministerie heeft geen nieuwe invoeringsdatum genoemd en in brede kring wordt aangenomen dat het voorstel opgenomen wordt in de Omgevingswet. Dit zou uitstel tot 2021 betekenen.	€ -
TOTAAL		€ 18.597.000		€ 1.285.000

Risico's:	Begroting 2017	Jaarrekening 2017
Woningbedrijf	65.000	0
Grondbedrijf	177.700	0
Algemene dienst	2.141.600	1.285.000
Totaal	2.384.300	1.285.000

Conclusie risico's

Geconcludeerd kan worden dat de risico's, welke zijn opgenomen in deze paragraaf, zijn opgevangen binnen de jaarrekening 2017 of middels het beschikbaar stellen van een budget of krediet.

Financiële kengetallen

Het BBV verplicht de gemeente vijf financiële kengetallen in de begroting en jaarverslag op te nemen. De kengetallen kunnen een indicatie geven van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen zijn vooral bedoeld voor de gemeenteraad. Zij hebben geen functie in het kader van het financieel toezicht door de provincie. Door het ministerie van binnenlandse zaken zijn de volgende normen opgesteld:

<i>Kengetal</i>	<i>laagste risico</i>	<i>gemiddeld risico</i>	<i>hoog risico</i>
netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
solvabiliteitsratio	>50%	20% - 50%	< 20%
grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
exploitatie ruimte	> 0%	0%	< 0%
belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Voor de gemeente Koggenland zijn de volgende kengetallen berekend:

Hieronder wordt per kengetal aangegeven wat het weergeeft en worden eventuele verschillen ten opzichte van de begroting 2017 toegelicht.

Netto schuldquote

Geeft het percentage aan in hoeverre Koggenland in staat is de schuldenlast te financieren met de reguliere exploitatie inkomsten (vóór verwerking reserves).

Financieel kengetal	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Categorie
Netto Schuldquote	7,6%	30,9%	7,6%	laagste risico

Het percentage is gedaald van 30,9% naar 7,6% . Dit wordt veroorzaakt door lagere kortlopende schulden (crediteuren) nog te betalen bedragen Sociaal Domein en BTW onderzoek aan de passiva kant van de balans. Aan de activa kant van de balans hogere kortlopende vorderingen BCF/BTW en nog te ontvangen VPB woningbedrijf en uitzettingen (schatkistbankieren) t.o.v. raming in de geprognostiseerde balans in de Begroting 2017.

Solvabiliteitsratio

Geeft de verhouding van eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen.

Financieel kengetal	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Categorie
Solvabiliteitsratio	54,8%	54,3%	61,0%	laagste risico

De 61 % over 2017 geeft aan dat meer dan de helft van het totale vermogen bestaat uit eigen vermogen. Het percentage bij de rekening is hoger ten opzichte van de begroting omdat bij de begroting geen rekening is gehouden met een resultaat. Bij de jaarrekening is dit resultaat afgerond € 2,26 miljoen er wel. De lening schuld is lager en kort lopende schulden (crediteuren) zijn lager dan in de Begroting 2017 is geprognostiseerd.

Grondexploitatie

Geeft de verhouding aan tussen de inbreng van de grondwaarde en de totale baten van de grondexploitaties.

Financieel kengetal	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Categorie
Grondexploitatie	45,3%	22,2%	23,5%	gemiddeld risico

De stijging ten opzichte van de begroting 2017 zit met name in hogere grondwaarde bij Hofland en lagere inkomsten bij alle grondexploitaties. Verder zijn bij de rekening 2017 toekomstige verwachte inkomsten meegenomen, deze zitten niet in de begrotingsratio.

Structurele exploitatieruimte

Geeft de verhouding tussen de structurele baten en structurele lasten.

Financieel kengetal	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Categorie
Structurele exploitatieruimte	-0,26%	0,70%	0,28%	laagste risico

De ratio is ten opzichte van de begroting iets afgenomen. De oorzaak hiervan is het bijstellen van de begroting (met name de structurele wijzigingen van de zomernotitie, waardoor de structurele lasten zijn toegenomen).

Belastingcapaciteit

Geeft een verhouding aan van de gemiddelde woonlasten van Koggenland ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De woonlasten bestaan uit heffing van de onroerende zaakbelasting eigenaren woningen, de riool- en afvalstoffenheffing.

Financieel kengetal	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Categorie
Belastingcapaciteit	98,7%	94,3%	95,7%	gemiddeld risico

De lokale belastingen Koggenland zijn lager dan het landelijke gemiddelde. Landelijk nemen de gemiddelde woonlasten toe bijvoorbeeld door toename van de WOZ waarde. Reden dat de gemiddelde woonlasten in Koggenland voor het jaar 2017 lager zijn dan gemiddeld is onder andere de éénmalige korting: de lastenverlichting van € 65 per huishouden.

Paragraaf Grondbedrijf

Visie grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

In het programma Wonen en Ondernemen is aangegeven dat Koggenland wil voorzien in de huisvesting van de eigen woningbehoefte en ruimte voor bedrijvigheid, recreatie en toerisme, zoals vastgelegd in de gemeentelijke Structuurvisie.

Via het gemeentelijk grondbeleid initieert en faciliteert Koggenland ruimtelijke ontwikkelingen om zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende aanbod (woningen, bedrijfsruimte, voorzieningen) te realiseren.

Wijze waarop gemeente het grondbeleid uitvoert

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

De BIE zijn de gronden in eigendom van de gemeente. De raad heeft een exploitatiebegroting vastgesteld. Voor de kostentoekening aan de BIE moet worden aangesloten bij de kostensoortenlijst van de Wro en Bro (wet en besluit ruimtelijke ordening). Dit betekent een limitering van de toegestane kosten. Verder is er een beperking aan de toerekening van de rente. Deze bestaat uit het gewogen gemiddelde percentage van de externe rentelasten en baten (omslagpercentage) tegen de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. Voor de fiscale winstbepaling dient een nacalculatie plaats te vinden.

In het verleden heeft de gemeente een vrij actief grondbeleid gevoerd. Dit houdt in dat de gemeente de grond koopt, het bouw- en woonrijp maakt en verkoopt. Deze actieve benadering resulteert in de nog lopende (zie tabel) en in voorbereiding zijnde gemeentelijke grondexploitaties (De Tuinen in Ursem en Tuindersweijde in Obdam).

Op dit moment hanteert de gemeente geen actieve grondaankoopstrategie. Wel kan het zijn dat grond vrijkomt voor ontwikkeling dat al eigendom van de gemeente is, of dat grondaankoop plaatsvindt als de markt een gewenste ontwikkeling niet kan of wil oppakken.

Het BBV (besluit Begroting en Verantwoording) verplicht de gemeente jaarlijks de lopende BIE's te actualiseren en deze actualisatie door de raad te laten vaststellen. In de jaarrekening was deze actualisatie opgenomen.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Exploitatieresultaat bouwgrondexploitaties						
Bouwgrond exploitatie	boekwaarde 1-1-2017	Rekening 2017	Boekwaarde 31-12-2017	Verwachte kosten / opbrengsten	Verwacht resultaat 1-1-2018	V/N
Lijsbeth Tijs Berkhout	€ 856.268	€ 583.229	€ 1.439.497	1.380.727	€ 2.820.224	V
Hofland II Obdam	€ 934.351	€ 179.818	€ 1.114.169	1.520.335	€ 2.634.504	V
Langereis Ursem	€ -310.302	€ -11.097	€ -321.399	107.648	€ -213.750	N
Buitenplaats De Burgh De Goorn*	€ -1.839.114	€ 259.547	€ -1.579.567	3.109.357	€ 1.529.790	V
	€ -358.797	€ 1.011.497	€ 652.700	€ 6.118.068	€ 6.770.768	V

* gemeentelijk deel

De geraamde resultaten zijn berekend op basis van prijspeil 1-1-2018. De afsluiting van de grondexploitaties zijn als volgt gepland:

Lijsbeth Tijs: in het jaar 2022

Hofland II: in 2021

Langereis Ursem: in 2019

Buitenplaats: in 2024

In plan Hofland II is het geraamde resultaat € 250.000 lager geworden door de te verwachten bouw van huurwoningen op grond dat voor bedrijfsdoeleinden was bedoeld. Huurwoningen genereren een lagere grondopbrengst en hogere kosten door uitbreiding van het openbare gebied.

In plan Langereis is het geraamde verlies groter geworden door het besluit om minder grond uit te geven voor vrijstaande woningen. Voor het te verwachten totale verlies van € 251.000 is een voorziening grondexploitaties getroffen. Bij het definitief afsluiten van de grondexploitatie komt dit verlies ten laste van de reserve grondbedrijf.

Faciliterend grondbeleid

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf geen grond in eigendom heeft en dus zelf geen grondexploitaties voert maar dit overlaat aan private ontwikkelaars. De gemeente faciliteert de grondexploitatie door te investeren in plankosten, zoals een bestemmingsplan, het treffen van voorzieningen in de openbare ruimte en/of de aanleg van nutsvoorzieningen. Deze kosten verhaalt de gemeente dan op betrokkene.

Het verhaal van de kosten gebeurt op vrijwillige basis. Partijen sluiten een anterieure overeenkomst waarin wordt vastgelegd hoe de verrekening plaats vindt en welke kosten aan de gemeente worden vergoed. Wordt vooraf geen overeenstemming bereikt dan baseert de gemeente de kostenverrekening op een exploitatieplan en het sluit een posterieure overeenkomst.

Momenteel loopt alleen plan Polderweijde waarin de gemeente faciliterend optreedt. Het woningbouwplan voor CPO in Spierdijk is in voorbereiding bij de ontwikkelaar.

Overige gronden

Naast de in exploitatie genomen gronden heeft de gemeente gronden in eigendom die (nog) niet voor exploitatie in aanmerking komen, de NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden). Deze gronden mogen niet meer onder de grondexploitatie worden opgenomen. Deze moeten worden opgenomen van de materiële vaste activa tegen de verkrijgingsprijs.

Er geldt een overgangstermijn tot 31 december 2019. Op basis daarvan kunnen we de gronden voor de ontwikkeling van de Tuinen en Tuindersweijde de huidige boekwaarde nog aanhouden.

Onderbouwing van de geraamde winstnemingen

Tussentijdse winstnemingen worden zoveel mogelijk vermeden. Pas bij het afsluiten van een exploitatie wordt het resultaat bestemd in de jaarrekening van de gemeente. Wordt er toch een beroep gedaan op een tussentijds winstuitname dan houden we stellig rekening met de daarbij behorende beginselen van voorzichtigheid en zorgvuldigheid: realisatie van winst wordt uitgesteld tot dat er voldoende zekerheid bestaat. Is deze zekerheid aanwezig dan kan op grond van het realisatiebeginsel tussentijdse winst worden uitgenomen.

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

De (geraamde) grondprijs van te verkopen kavels is voor 2017 niet verhoogd. Vanwege de huidige positieve ontwikkeling op de huizenmarkt, wordt hierdoor het risico voor het verwachte exploitatieresultaat (ten gevolge van hogere inkomsten) lager. Op het moment van verkoop wordt de werkelijke marktwaarde van de grond bepaald. Door het aantrekken van de huizenmarkt kan dit hoger uitpakken.

De reserve grondbedrijf moet voldoende zijn om (onvoorziene) negatieve resultaten op te kunnen vangen.

De grootste risico's bij planontwikkeling liggen veelal in de voorbereiding (vertraging in de planvorming, planologische procedures), het bouwrijp maken (bodemgesteldheid, materiaalkosten) en vertraging in de verkoopfase (renterisico).

Van de vier gemeentelijke grondexploitaties verkeren er twee (locatie Langereis en Buitenplaats) in de fase waarin eventuele vertraging in de verkoop tot hogere rentelasten leidt. Nu de huizenmarkt aantrekt en de rente laag is, is dit risico beperkt te noemen.

Fiscale paragraaf

Inleiding

Deze paragraaf is niet verplicht, maar wordt opgenomen in verband met de Wet modernisering vennootschapsbelasting overheidsonderneming per 1 januari 2016.

De gemeente Koggenland heeft in het kader van het *"horizontaal toezicht"* afspraken met de belastingdienst gemaakt. Met horizontaal toezicht wil de belastingdienst in het toezicht samenwerking veel meer centraal stellen. In de praktijk betekent dat afstemming vooraf waar nodig, in plaats van controles achteraf.

Redenen om in de fiscale paragraaf naast de vennootschapsbelasting, ook aandacht te besteden aan de omzetbelasting en werkkostenregeling.

Deze paragraaf is niet verplicht.

Omzetbelasting

Hoe de omzetbelasting (btw) wordt verwerkt in de administratie hangt mede af van de hoedanigheid waarin de gemeente de kosten heeft gemaakt. De gemeente kan voor de btw optreden in drie hoedanigheden:

- ⇒ btw-ondernemer
- ⇒ overheid
- ⇒ niet-ondernemer / niet overheid

De gemeente kan de inkoop-btw in aftrek brengen op de btw-aangifte, compenseren via het BTW compensatiefonds (BCF) of de btw vormt een kostenpost.

De gemeente maakt ook kosten voor de bedrijfsvoering van de gehele organisatie (bijv. kosten energie t.b.v. het gemeentehuis). Deze kosten zijn meestal niet toerekenbaar aan een specifiek product. De btw die de gemeente op deze kosten betaalt, wordt veelal verdeeld conform het zogenoemde "mengpercentage". De berekening van dit mengpercentage dient periodiek te worden herzien.

In 2016 is opdracht gegeven aan een audit bureau om een onderzoek uit te voeren op de boekingen van BTW, BCF en de mengpercentages over de jaren 2011 tot en met 2015. Dit onderzoek dit is eind 2017 afgerond met een akkoord van de belastingdienst op de opnieuw berekende btw en bcf. In november 2017 zijn de beschikkingen BTW en BCF van de jaren 2011 tot en met 2015 door de belastingdienst afgegeven. Het eind resultaat is een verrekening van € 202.911 inclusief heffingsrente nog te ontvangen BTW/BCF over de jaren 2011 tot en met 2015. De jaren 2016 en 2017 zijn nog niet onderzocht. De materie is ook complex en wijzigt voortdurend door nieuwe inzichten, wetgeving en arresten. Voor de jaren 2016-2017 zal daarom wederom een onderzoek moeten worden uitgevoerd door een fiscaal specialist.

Werkkostenregeling

Sinds 1 januari 2015 is de werkkostenregeling (WKR) voor alle werkgevers verplicht. Binnen deze regeling kan de gemeente in 2017 maximaal 1,2% van het totale fiscale loon (de 'vrije ruimte') besteden aan onbelaste vergoedingen, verstrekkingen en ter beschikking stellingen voor de werknemers. Over het bedrag boven de vrije ruimte betaalt de gemeente als werkgever loonbelasting in de vorm van een eindheffing van 80%. Bepaalde zaken kunnen onbelast blijven of zijn vrijgesteld.

Voor de gemeente Koggenland bedraagt de vrije ruimte in 2017 ca. € 84.000. In 2017 is er € 16.735 betaald aan eindheffing voor de werkkostenregeling. Hier is rekening mee gehouden in de begroting.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 moet de gemeente aangifte Vennootschapsbelasting (VpB) doen. Onder de Vpb vallen de Algemene Dienst en het Grondbedrijf. Het Gemeentelijk Woningbedrijf is nog niet zeker.

Vanuit de Westfriese projectgroep VPB is een fiscaal adviseur die voor alle deelnemende gemeenten de eerste aangifte 2016 gaan indienen.

De Algemene Dienst

De economische activiteiten welke onder de Vpb vallen, worden voor de aangifte 2016 en 2017 op nihil ingeschat.

Het Grondbedrijf

Er is inmiddels duidelijkheid over de uitgangspunten (openingsbalans) waardering grondexploitaties per 1 januari 2016. Vanuit de projectgroep West-Friese gemeenten is gekozen voor een zelfde rekenmodel van de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) als uitgangspunt voor het jaar 2016 en verder. Op dit moment wordt de definitieve aangifte berekend.

Gemeentelijk woningbedrijf

De vijf gemeentelijke woningbedrijven opteren voor "normaal vermogensbeheer". Een verzoek is ingediend bij het BBO en deze heeft het standpunt voorgelegd aan het Ministerie van Financiën. Er is hierop begin 2018 nog geen reactie ontvangen. Mocht het Gemeentelijk Woningbedrijf toch VpB plichtig zijn, wordt er nog onderzocht of we dit mogelijk gezamenlijk gaan aanvechten. Uit voorzorg is er voor het Woningbedrijf een VpB onderzoek uitgevoerd door een accountantskantoor. Er is een VpB bedrag berekend, dit bedrag is voor 2016

overgenomen in de voorlopige aangifte om rente risico van 8% te vermijden. Voor de definitieve aangifte wordt ook fiscale ondersteuning gevraagd van dit accountantskantoor. Dit gaat € 10.000 kosten, dit is inclusief overleg met de andere fiscale adviseurs van de andere gemeentelijk woningbedrijven, een motivatiebrief bij de aangifte en een bezwaarschrift

Proces VpB:

- Fiscaal jaar 2016

Via fiscaal adviseur is uitstel aangevraagd en een voorlopige aangifte VpB 2016 ingediend van € 592.445, waarvan voor het woningbedrijf € 584.328. Dit is binnen het woningbedrijf als vordering opgenomen omdat er nog steeds van het uitgangspunt normaal vermogensbeheer wordt uitgegaan. Het overige bedrag € 8.117 heeft betrekking op de grondexploitaties. Dit is in 2017 betaald. Voor 1 mei 2018 wordt de definitieve aangifte gedaan. Deze wordt nog definitief berekend met behulp van fiscale ondersteuning.

- Fiscaal jaar 2017

Voor het jaar 2017 is een voorlopige aanslag binnengekomen van € 590.798, deze is gebaseerd op de voorlopige aangifte 2016 en wordt zoals 2016 verwerkt. Dit bedrag is ook betaald in 2017. Met eventuele kosten voor een adviesbureau voor de aangifte 2017 is nog geen rekening gehouden. De voorlopige aangifte moet voor 1 juni 2018 worden ingediend.

- Fiscaal jaar 2018

Voor het jaar 2018 is ook al een voorlopige aanslag binnengekomen van € 590.798 gebaseerd op de voorlopige aangifte 2016. In 2018 moet de *definitieve* aangifte 2016 worden gedaan. Er kan voor 2017 wederom uitstel worden aangevraagd als er nog geen duidelijkheid is over hoe om te gaan met het Woningbedrijf en uitgangspunten grondexploitaties.

In 2018 moet ook de *voorlopige* aangifte of *definitieve* aangifte over 2017 worden gedaan.